

NEPAL VISION

29. ÅRGANG NR.2 - VINTER 2020

डेनमार्क नेपाल सोसाईटी
Dansk-Nepalesisk Selskab

Dansk-Nepalesisk Selskab

har som formål at fremme dansk-nepalesisk samarbejde om bæredygtig udvikling, turisme, samhandel, kultur, m.m. Selskabet er upolitisk. Selskabets formål fremmes gennem oplysende virksomhed på hjemmeside, medlemsblad og møder m.m., såvel i Danmark som i Nepal samt gennem samspil med andre beslægtede foreninger og organer i Danmark og Nepal.

Selskabet holder årligt en række møder, hvor der gennem foredrag og billeder oplyses om forskellige sider af Nepals kultur, natur og historie.

Adresse

Stengårdsvænge 152,
2800 Kongens Lyngby

Website

www.nepal.dk

Medlemskab

Enkeltpersoner: 170 kr.
Par: 220 kr.
Studerende: 100 kr.
Firma: 420 kr.
Konto nr.: 5366-0000250334

Tilmeld betalingservice

PBS-nr. 06651844, debitorgruppenummer 00001 og dit medlemsnummer i Dansk-Nepalesisk Selskab - ét bogstav efterfulgt af 3 eller 4 cifre.

Nepal Vision

Udgives af Dansk-Nepalesisk Selskab.
Oplag 700 eksemplarer.
ISSN 0908-844X

Redaktion

Inger Marie Arildsen (ansv.),
Jørgen Rendsvig, Lone Petersen,
Nana Lange og Knud West Hansen.

Annoncepriser

1/1 side: 2.000 kr.
1/2 side: 1.100 kr.
1/4 side: 600 kr.

Tryk

LaserTryk.dk

Forsidefoto

Klar himmel over Kathmandu under coronanedlukning
Foto: Abhushan Gautam

INDHOLD

Formanden har ordet 3
Af Inger Marie Arildsen

COVID-19 TEMA

Pandemiens betydning for turismen 4
Af Lars Gundersen

Pandemien og sundhedssystemet i Nepal 7
Af Bishal Gyawali og Flemming Konradsen

Den politiske situation i Nepal 9
Af Jan Møller Hansen

Beretning fra et coronahospital 12
Af Henning Nilausen

Luftforurening i en coronatid 16
Af Lone Petersen

Sundhed og økonomi 17
Af Neil Webster

Mental trivsel og psykiske udfordringer i Nepal 20
Af Nana Lange

Migrantarbejderne og deres familier 21
Af Avash Piya og Jens Seeberg

Sådan påvirker coronakrisen de 17 verdensmål 22
Af Lasse Skytt

Kaiser Library 24
Af Jørgen Rendsvig

Vandretur ved København – fra Lyngby til Ballerup 28
Af Jørgen Rendsvig

Fra Eskelund til Sct. Clemens – efterårsvandretur ved Aarhus Å 30
Af børge Helmar og Lone Petersen

Løst og fast 32
Ved Jørgen Rendsvig

Dal bhat-komsammen 2020 i Aarhus 34
Af Lone Petersen

Løst og fast 36
Ved Jørgen Rendsvig

Safepad - det genanvendelige menstruationsbind 38
Af Trine Angeline Sig og Flemming Topsøe

Arrangementskalender **Bagsiden**

Dansk-Nepalesisk Selskabs synspunkter fremsættes i Formanden har ordet. Holdninger i signerede artikler er forfatterens personlige.

Formand og ansvarshavende redaktør
Inger Marie Arildsen
Telefon: 25 67 32 04
inger_marie@nepal.dk

Næstformand
Jørgen Rendsvig
Telefon: 42 40 10 68
jorgen@nepal.dk

Kasserer
Birgit Nielsen
Telefon: 44 44 14 72
birgit@nepal.dk

Bestyrelsesmedlem og medlem af bestyrelsen for Aarhus-afdelingen
Lone Petersen
lone@nepal.dk

Bestyrelsesmedlem
Ravi Chhetri
ravi@nepal.dk

Bestyrelsesmedlem
Jan Møller Hansen
jan@nepal.dk

Bestyrelsesmedlem
Neil Webster
neil@nepal.dk

Suppleant
Nana Lange
nanamed1n@gmail.com

Suppleant og medlem af bestyrelsen for Aarhus-afdelingen
Tom Udengaard Iversen
tom@nepal.dk

Suppleant
Christine Ohm Cleaver
christine@nepal.dk

Billedredaktion og layout af Nepal Vision.
Knud West Hansen
knud@nepal.dk

FORMANDEN HAR ORDET

Da jeg skrev forordet til sidste nummer af Nepal Vision, havde jeg ikke i min vildeste fantasi forestillet mig, at vi ville stå, hvor vi står i dag. Dengang troede jeg på, at min tur til Nepal med børnebørnene her i efteråret ville blive til noget, at selskabets efterårsaktiviteter kunne gennemføres fuldt ud som planlagt og ikke mindst, at situationen i Nepal både sundhedsmæssigt og økonomisk var stabiliseret. Sådan er det ikke gået.

I dette nummer af Nepal Vision har vi valgt at sætte fokus på de mange forskellige måder, hvorpå COVID-19 påvirker situationen i Nepal. Det gælder ikke kun de sundhedsmæssige og økonomiske konsekvenser, men også de små lyspunkter. COVID-19 har været med til at sætte fokus på problemstillinger og indsatsområder, som forhåbentlig vil leve videre i tiden efter COVID-19. Blandt andet har renere luft ikke bare givet en bedre udsigt til bjergene, men har også - mere væsentligt - haft stor betydning for befolkningens sundhed.

Som det ser ud nu, må vi et stykke ind i 2021, før vi igen kan tage til Nepal som turister eller NGO-frivillige. Jeg håber, at både landet som helhed og de mange familier, der er påvirket af COVID-19, kan klare sig igennem, til verden bliver normal igen.

Herhjemme mærker vi alle COVID-19 i hverdagen – på det seneste bl.a. med mundbind overalt i det offentlige rum. Og forsamlingsloftet på 10 personer har betydet, at selskabet har aflyst de planlagte foredrag i november. Vi har ellers på bedste vis forsøgt at indrette os, så arran-

gementerne kunne gennemføres. Der har været begrænsninger i antal deltagere, krav om tilmelding og aflyste arrangementer, når smittefaren vurderedes at være for stor. Aflysning blev desværre også konsekvensen for den netværkskonference, der skulle have været afholdt i september for danske NGO'er med aktiviteter i Nepal. Heldigvis er konferencen ikke opgivet, men blot udsat til efteråret 2021.

Mulighederne for at opretholde et vist aktivitetsniveau gennem virtuelle foredrag bliver nøje overvejet i bestyrelsen. Vi ser muligheder i teknologier som Zoom og Teams, som mange har stiftet bekendtskab med under corona, også som supplement til selskabets almindelige møder.

Her i efteråret holdt vi vores første foredrag i Aalborg. Vi var ikke mange til stede, men det var mit indtryk, at der blev taget godt imod initiativet. Fremover satser vi derfor på at kunne holde foredrag i både København, Aarhus, Odense og Aalborg. Jeg håber, at I vil støtte op lokalt om vores initiativer, og I må meget gerne give jeres mening til kende, så vi bruger vores kræfter på det, der giver mening for jer.

For at blive klogere på netop det spørgsmål, har I haft mulighed for at give jeres mening til kende i den spørgeskemaundersøgelse, vi sendte til jer sidst i oktober. Jeres svar her har betydning for målretning af selskabets aktiviteter efter det, der er vigtigt for jer som medlemmer.

Foråret byder på en række spændende foredrag, som vi håber at kunne gennem-

føre – naturligvis med respekt for de forholdsregler, der aktuelt vil være gældende. Som noget nyt vil vi næste år afholde selskabets generalforsamling i Aarhus. Beslutningen herom er truffet for at tilgodese selskabets mange medlemmer vest for Storebælt, som hermed i 2021 får bedre muligheder for at deltage.

Jeg håber også, at I allerede nu har opdaget, at selskabets hjemmeside www.nepal.dk er blevet shinet op. Vi har her fået fantastisk hjælp af to unge nepalesere, som har studeret i Danmark. I vil her opdage, at vi som noget nyt har introduceret ”Ung” i Dansk-Nepalesisk Selskab, hvor nogle af vores yngre medlemmer præsenterer sig selv og stiller sig til rådighed for sparring, gode råd og dannelse af netværk blandt medlemmer med fælles interesser – uanset om det handler om bjergbestigning og trekking, hjælpearbejde i Nepal, det spirituelle eller bare det at være ung i Nepal. Arbejdet med at synliggøre aktiviteter med rod i Nepal på selskabets hjemmeside er også i fuld gang, selv om det endnu kun er delvist synligt på siden under menupunktet ’Nepal i Danmark’. Men skulle du kende nogen i Danmark med aktiviteter i Nepal, må du meget gerne viderebringe en opfordring til at lade sig synliggøre på nepal.dk. Selv om COVID-19 fortsat sætter begrænsninger for vores arbejde, gælder ambitionerne fortsat.

Jeg håber, at I alle kommer godt igennem det kommende halve år.

J. Aildsen

COVID-19: PANDEMIENS BETYDNING FOR TURISMEN

Af Lars Gundersen, Kipling Travel
Billeder: Bipin Timilsina, KiplingTravel

For 12 måneder siden kunne man i Nepal næsten ikke vente til årsskiftet og det store turistår, VisitNepal 2020. Nepaleserne var så klar, og de troede på en voldsom vækst i turismen og drømte om at nå den næsten utopiske målsætning på to mio. turister i 2020 - ikke mindst via den store satsning med besøgsåret.

Selvom den nepalesiske turisme kun gik frem med beskedne 2% i 2019, noget mindre end håbet fra både myndighedernes og store dele af turismeindustriens side, var der store forhåbninger i hele sektoren og store investeringer inden for især hotelbyggeri. Men den aftagende vækst skabte også en del panderynker i de mere analyserende dele af branchen. For havde man nu gjort det rigtige og gjort det godt nok?

Coronaens indtog

Desværre startede 2020 på alle måder skævt for turismen i Nepal, hvilket gav mindelser om de flot anlagte, men lidet succesfulde, VNY98 og VNY11. Og "Visit Nepal 2020" var slået fejl fra starten, men at den skulle følges op af coronapandemien, havde ingen af gode grunde kunnet forudse.

I første omgang ødelagde de store nedlukninger og rejsevejledninger verden rundt store dele af forårssæsonen, der er Nepals

næststørste, hvilket naturligt skabte bekymring på tværs af alle sektorer. Samtidig lå der en forventning om og tro på en næsten rikochetterende effekt, og at sommeren og det livsvigtige efterår var reddet.

Nepal fik gudskelov en del af første kvartal, dvs. vinter- og forårssæsonen med, idet næsten 40% nåede at blive gennemført, inden nedlukningen ramte med fuld styrke i april. Alligevel er antallet af turister faldet fra 730.000 i perioden januar til august i 2019 til 199.903 i samme periode i 2020. Faldet i juli og august afspejler i højere grad virkeligheden. Det er på hele 99,9%, i følge Department of Immigration.

Hen over sommeren blev det tydeligt, at det normale indiske, asiatiske og delvise sydeuropæiske rykind alligevel ikke ville komme, og så ventede alle spændt på Nepals vigtigste rejsesæson, efterårssæsonen. Helt frem til primo september havde store dele af branchen en forhåbning om et nærmest mirakuløst (stort) antal turister i oktober, specielt efter nyheden om en intern åbning fra medio oktober. Men coronasmittens spredning til Kathmandu har samtidig slukket de store forhåbninger, og rejsevejledningerne rundt om i verden gør det naturligt, at det formodentlig ikke bliver anbefalet at rejse til Nepal foreløbig – som minimum nok 2020 ud.

Og hvor står Nepal så?

Nepal Mountaineering Association (NMA) slog alarm allerede i juli, og både lodges i Terai og landets (større) hoteller har holdt lukket indtil september, da man ikke påregnede de sædvanlige indrejser hen over sommeren.

Det er helt evident, at 2020 er et anus horribilis for turismesektoren verden rundt, og særligt for sårbare lande som Nepal, og at omkostningerne er enorme.

Nepal står i en svær økonomisk situation, og det estimerede indtægtstab ved udgangen af 2020 kan nå ufattelige 82.000.000.000 NPR eller godt 4,3 mia. danske kroner. Godt og vel 500.000 nepalesere har mistet deres direkte indtægtsgrundlag, og det påvirker 1,5 mio. nepaleseres levebrød.

Samtidig er der i troen på fremgang investeret 153.000.000.000 NPR eller godt 8,1 mia. danske kroner i turismesektoren. En del af dem er truet med risiko for en efterfølgende lokal, finansiel krise.

Der har nemlig været en intensiv investering i specielt hoteller i Nepal, hvor de 4- og 5-stjernede hoteller, som er koncentreret i Kathmandu og Pokhara, har været i fokus. Men også Terai har oplevet store og øgede investeringer. Alene i Chitwan er der turismeinvesteringer i gang for 1,6 mia. kr.

I Chitwan har 16.000 nepalesere i øvrigt mistet deres arbejde i turismehvervet under corona.

Samme billede gør sig gældende i alle større byer, og det har selvfølgelig afledte effekter for restauranter, transportsektoren osv. Pt. er der ingen egentlige nepalesiske hjælpepakker, og branchen står på egne vaklende ben. Den håber på et lille mirakel i kampen mod COVID-19.

Nu er frygten for en længerevarende krise og alvorlig nedgang langt ind i 2021 til stede, og bliver det virkelighed, kan det let føre til massearbejdsløshed og konkurrencer blandt rejse- og trekkingbureauer og ikke mindst kollaps i hotelmarkedet eller hos ejendoms-developperne, dvs. ejerne af bygningerne.

Konsekvenser for turismen og dens sektorer

Tilbageslaget er så dybt og så voldsomt, at både det maoistiske oprør og jordskælvet i 2015 pludseligt forekommer som mindre parenteser, og man skal reelt tilbage til 1950'erne for at se samme lave antal rejssende som nu.

Nepal står dermed endnu engang for at skulle genoplive landets turistsektor, men det kan vise sig sværere end under de to seneste kriser grundet et potentielt kollaps blandt hoteller - via den store grad af belåning - i kombination med det meste af et år uden indtægter. Vi må håbe, de dystre forudsigelser viser sig forkerte.

Den kortsigtede strategi er derfor rettet mod Kina og de asiatiske markeder. Men også mod det klassiske indiske pilgrims-, weekend og casinomarked. Derimod er troen på en hurtig genkomst af de vestlige markeder mindre synlig.

Desuden er det efterhånden meget stærke indenlandske marked i stærkt fokus. Den store økonomiske fremgang, ført an i de større byer, har medført en voldsom stigning af nepalesere på rejse i Nepal. Det anslås, at der er 5 mio. indenlandske turister på årsbasis. Tallet opgøres ikke helt som den udenlandske turisme, men kan give et fingerpeg om betydningen. Og det ses tydeligt på fx resorts og hoteller, på antal af motorcykler og privatbiler og på overnatningerne i de mange Hill Stations, men også på trekkingstierne i stort set hele

landet. Eksempelvis er det anslået, at 40% af alle trekkere i Annapurna Conservation Area er nepalesere.

Nepal har dog mange underliggende problemer, hvis en sund genopretning skal opnås inden for en kort tidshorison på 1-2 år efter corona-krisens ophør. Internationale undersøgelser peger på, at der skal flere stærke nicheprodukter på markedet, mere reel luksus à la strategien i Rwanda, men uden et prisleje der skræmmer folk væk. Det bliver spændende at se, om der på sigt kommer en egentlig turismestrategi – post corona – og ikke mindst, hvad den i så fald kommer til at omhandle og indeholde.

I trekking- og bjergindustrien forudser man ligeledes svære tider. Mange tror, at trekking er den primære aktivitet i Nepal, men reelt er det nok kun 20% af alle rejsende, der tager i bjergene i Nepal – dvs. på hhv. trekking og bjergbestigning. Det er dog en stor sektor med omkring 125.000 arbejdspladser og en vigtig sektor for spredning af økonomi og for indtægter i yderområderne.

På landet er den økonomiske gearing mindre end ved hotellerne i byerne, men ejere

af overnatningsstederne i bjergene lever pt. uden indtægt, og mange har investeret deres formue (og likviditet) og har derfor et meget marginalt overlevelsgrundlag. Derfor er der mange trekkingområder, hvor tehusejerne for en periode har forladt højlandet og er rejst til byerne i Terai samt Kathmandu og Pokhara for at overleve og klare sig gennem krisen.

Efter et rundspørge blandt Nepals ufattede 2.600 trekkingbureauer, hvoraf under 5-8% er reelle virksomheder, viste allerede i maj op mod 80% aflysninger for efterårs-sæsonen, en voldsom reaktion 5-6 måneder inden sæsonstart. Det tal er nu nær 100% for resten af 2020, og spørgsmålet er, hvor mange der må lukke i løbet af ef-

teråret, og ikke mindst i løbet af 2021, hvis vinteren og evt. foråret også ryger.

For trekkingindustrien peges på et fremtidigt behov for bedre overnatningsmuligheder i yderdistrikter og for nye ruter, som ikke rammes af spindelvævet af jord- og køreveje. Det er både gældende for de store højder og de mellemhøje vandruter. Det er en meget stor udfordring.

Efterskrift

Personligt har jeg den opfattelse, at Nepals turisme relativt hurtigt kommer til at rejse sig igen. Det bliver selvfølgelig ikke uden dybe økonomiske sår og måske med en potentiel og langvarig gældsbyrde, men hvis vi ser tilbage på tidligere kriser – sam-

menholdt med de stærke oplevelser, Nepal byder på – er jeg faktisk optimist på Nepals vegne. Hele problematikken er at holde sig oven vande, i live, indtil det vender.

For, som Deepak Joshi, tidligere CEO i Nepal Tourism Board, siger om den aktuelle situation, så "forsøger vi at overleve 2020, genoplive i 2021 og høste i 2022". Og det understøttes af Prachanda Man Shrestha, ligeledes tidligere CEO i NTB, der siger, at "den gode nyhed for Nepal er, at det kun kan gå fremad".

Lars Gundersen er direktør for Kipling Travel samt tidligere turistambassadør for Nepal i Danmark og formand for Dansk-Nepalesisk Selskab.

Historiske indrejsetal:

1960:	4.637
1970:	45.970
1980:	163.000
1990:	254.885
2000:	463.646
2010:	602.867
2019:	1.197.191
2020:	200.000 (alle rejst ind før april)

Danske turister i Nepal:

1989:	720 danskere
2009:	4.464 danskere
2019:	4.596 danskere

Top 10 lande i Nepal (turister hjemmehørende i):

Indien	21,2 %
Kina	14,2 %
USA	7,8 %
Sri Lanka	7 %
Storbritannien	5,1 %
Thailand	4%
Australien	3%
Tyskland	3%
Myanmar	3%
Frankrig	2%
Danmark	0,37%

Formål - hvad laver de 1.197 mio. rejsende (2019)

65%:	Ferie
17%:	Trekking og bjerge
14%:	Pilgrim
4%:	Diverse

Gennemsnitsophold:

10,7 dage

Sådan ser den tæt trafikkerede gade ud for Garden of Dreams ud for tiden

COVID-19: PANDEMIEN OG SUNDHEDSSYSTEMET I NEPAL

Af Bishal Gyawali og Flemming Konradsen, Afdelingen for Global Sundhed, Institut for Folkesundhedsvidenskab, Københavns Universitet

Nepal står over for en hidtil uset og svær udfordring i form af COVID-19, mens antallet af cases og dødsfald, relateret til COVID-19, stadig stiger, og ikke mindst de indirekte sociale og sundhedskonsekvenser viser sig at være omfattende.

Det nepalesiske Ministerium for Sundhed og Befolkning rapporterede den 23. januar om ét bekræftet tilfælde af COVID-19 i hovedstaden Kathmandu. Dette var også det første tilfælde af COVID-19 i Sydasiens. Det første dokumenterede tilfælde af lokal smitte blev bekræftet den 4. april og det første dødsfald skete den 14. maj. Antallet af bekræftede tilfælde er siden da steget støt, og den 27. august rapporteres der om indtil da 34.418 bekræftede tilfælde af COVID-19 i de syv forskellige provinser i Nepal, og samtidig kan COVID-19 tilskrives 175 dødsfald. Ministeriet for Sundhed og Befolkning vurderer, at 99% af tilfældene er asymptomatiske, dvs. med milde eller ingen symptomer, og af dem er 97% importerede lejre.

Som reaktion på virussets opståen har Nepal øjeblikkeligt reduceret antallet af internationale flyvninger, indført obligatorisk termisk scannerkontrol med den universelt anbefalede World Health Organization (WHO) screening for alle indrejsende, samt lukket alle skoler og universiteter ned. Den 24. marts implementerede den nepalesiske regering en øjeblikkelig nedlukning af landet, der som udgangspunkt skulle vare i 12 dage. Efter den første nedlukning begyndte mange af borgerne fra de største byer, herunder Kathmandu, at forlade byen ved at købe billet til busser og anden offentligt transport, hvorfor det blev nødvendigt at lukke ned for den offentlige transport. Endvidere medførte nedlukningen af landet, at mange måtte rejse tilbage til Nepal fra de omkringliggende lande, herunder Indien og nogle Golflande. Det påvirkede migranterne hårdt, da flere mistede deres job på grund af nedlukning af virksomheder og industrier. Mange blev tvunget til at vende hjem, mens andre strandede undervejs og var tvunget til at gøre ophold i midlertidige lejre.

Den 26. marts udviklede Ministeriet for Sundhed og Befolkning retningslinjer for styring og håndtering af karantæner under COVID-19. Retningslinjerne omfattede en række folkesundhedsforanstaltninger, herunder social distancering, håndvask, korrekt brug af masker og håndsprit samt oplysningskampagner via radio, tv og trykt materiale. Nepals regering forlængede nedlukningen af landet med yderligere fire uger til og med den 21. juli. Ydermere blev alle offentlige og private kontorer og virksomheder lukket ned. Udelukkende nødtjenester blev holdt åbne. Nedlukningen blev imidlertid lettet fra 15. juni, hvilket gjorde det muligt at bevæge sig i private køretøjer. Herudover blev arbejdet i visse sektorer som landbrug og byggeri genoptaget. Dette medførte kort tid efter en kraftig stigning i antallet COVID-19-tilfælde og hospitalsindlæggelser, hvilket betød at regeringen genindsatte landet i en delvis nedlukning for nogle specifikke områder fra den 5. august.

Dette er ikke første gang, at Nepal står over for en national nødsituation. Nepal har været ramt af forskellige infektionssygdomsudbrud i den seneste tid, herunder kolera, influenza og denguefeber. Samtidig har store dele af befolkningen været sårbare over for kronisk underernæring, hvilket især gør sig gældende i landdistrikterne. Nepal kæmper stadig med en lang række problemer, som blev forårsaget af det kraftige jordskælv i 2015.

Hele eller delvise nedlukninger af de forskellige sektorer har haft en stor indvirkning på tilførslen af ressourcer til sundhedsvæsenet, og samtidig er presset på sundhedsvæsenet steget yderligere, grundet de mange tilfælde af COVID-19. I særdeleshed er sundhedssystemets service omkring modersundhedspleje blevet påvirket. En nylig undersøgelse offentliggjort i Lancet Global Health rappor-

terede, at nedlukningen i Nepal har halveret antallet af fødsler på hospitaler og sygehuse samt øget antallet af dødfødsler og dødsfald hos nyfødte. Dette har yderligere rejst alvorlige betænkeligheder med hensyn til at sikre rettidig og ordentlig kvalitetssundhedspleje for mødre på lokal plan.

På trods af det høje antal bekræftede COVID-19-tilfælde er landets samlede dødelighed blandt smittede lav. Dette kan skyldes, at Nepal har flere unge patienter end andre lande, og at de unge patienter ikke er påvirket i samme grad af coronainfektionen som de ældre. Der er imidlertid behov for yderligere forskning i denne henseende. Endvidere er det rapporteret, at mere end 67% af COVID-19-dødsfald er sket hos patienter med flere diagnoser, herunder diabetes, hypertension, hjertekar- og luftvejssygdomme, en samtidighed, der på trods af en stor udbredelse i Nepal ikke er på samme niveau som i mange vestlige lande.

Pandemien har også haft indflydelse på den mentale sundhed både hos sundhedsarbejdere i frontlinje og hos COVID-19-patienterne. Stigma og forskelsbehandling er rapporteret blandt flere sundhedsarbejdere på deres arbejdsplads og for COVID-19-patienter. Sundhedspersonale er blevet tvunget til at forlade deres lejede bolig på grund af deres erhverv. Derudover er de blevet forment adgang til restauranter og hoteller, hvor de er blevet nægtet mad og indkvartering. Dette har i sidste ende sat dem i højere risiko for psykologiske udfordringer.

Den 7. maj 2020 implementerede regeringen en Sundhedssektor Beredskabsplan, som skulle være med til at holde morbiditeten og mortaliteten af sygdommen nede. Der er oprettet sundheds- og podningsstationer i den internationale lufthavn og ved grænserne til Indien og Kina. Alle statsborgere, der kommer ind i Nepal, skal gå i selvkarantæne i 14 dage, og alle internationale flyvninger er blevet suspenderet. Det efterfølgende vigtigste trin, som regeringen har fokuseret på, er at overvinde spredningen af COVID-19 gennem en udvidelse af antallet af testcentre fra ét til 22 i løbet af de sidste par måneder. Derudover blev 25 hospitaler udpeget til at varetage specifikke opgaver med hensyn til bekæmpelsen af COVID-19, herunder er der blevet tildelt isoleringsfaciliteter til smittede COVID-19-patienter. Pandemien har skabt en endnu større byrde hos et i forvejen overbelastet sundhedssystem. Nepal har et af verdens dårligst stillede sundhedssystemer med en tæthed af sundhedspersonale (læger, sygeplejersker og jordemødre) på 0,67 pr. 1.000 indbyggere, hvilket er under det minimum WHO har fastsat på 2,3 sundhedspersonale pr. 1.000 befolkning. De eksisterende diagnosefaciliteter til testning af COVID-19-tilfælde er utilstrækkelige, og udbuddet af sådanne tjenester i de perifere dele af landet er højst utilstrækkelige. Hospitalerne er for det meste uforberedte på stigningen i COVID-19-tilfælde hovedsageligt på

grund af mangel på ressourcer, begrænsede intensivsengepladser, isolationspladser, medicinsk udstyr, herunder testkits og levering af personligt beskyttelsesudstyr (PPE) til sundhedsarbejdere, begrænset kapacitet til dataindsamling og rapportering og begrænset koordinering af indsatsen. I løbet af epidemien er en betydelig del af sundhedspersonalet også taget ud af aktiv tjeneste på grund af behovet for isolering efter udsættelse for smittede patienter. Derudover er det udfordrende at opretholde social afstand i mange dele af landet, da mange boliger har meget lidt plads. Ydermere er opretholdelse af basal hygiejne vanskeliggjort af begrænsninger i adgangen til vand og sæbe.

Nepal er nødt til at investere mere i infrastruktur, kapacitetsopbygning og styrkelse af primære sundhedsydelse for at tackle udbruddet og ikke mindst for at undgå de afledte og indirekte negative effekter af nedlukningen og presset på sundhedssystemet. Der er et stort behov for at øge testkapaciteten og forsyning af PPE til frontlinjearbejdere. Den bedste strategi til at begrænse smitten på samfundsniveau er hurtig identifikation af de inficerede gennem omfattende testning og opsporing af kontakter, isolering af coronainficerede, forebyggelse gennem bevidstgørelseskampagner og forebyggelse af infektion hos den sårbare og udsatte del af befolkningen, såsom ældre og personer med underliggende komorbiditet.

Lokale, frivillige sundhedsarbejdere er i vid udstrækning blevet benyttet for at afbøde manglen på professionelle sundhedsarbejdere, især i ressourcebegrænsede områder. I Nepal er det i udtalt grad sundhedsfrivillige, lokale kvinder, ofte med begrænset formel uddannelse, der arbejder inden for sundhedssystemet på landsbyniveau. De betragtes som sundhedspersonalets frontlinje i Nepal og er det første kontaktpunkt mellem indbyggere i lokalsamfundet og de primære sundhedsfaciliteter. De kan fungere som et vigtigt element i oplysning, sporing og rapportering af coronatilfælde og støtte dem, der bliver nødt til at gå i isolation. Pandemien har vist, at det kan betale sig for regeringen at satse endnu mere på denne gruppe af sundhedsarbejdere. Alt i alt kræves samordnet, multisektoriel indsats med stærk ledelse fra folkesundhedssektoren, styret af et stærkt politisk engagement, for at tackle COVID-19-pandemien og ikke mindst de afledte og ofte indirekte sundhedskonsekvenser.

Flemming Konradsen er professor i global miljø sundhed og leder af School of Global Health ved Københavns Universitet. Bishal Gyawali er postdoc ved Global Health Section og har bl.a. forsket i livsstilssygdomme i Nepal.

Nepalesiske migranter, der er strandet ved den nepalesisk-indiske grænse (Foto: The Kathmandu Post)

COVID-19: DEN POLITISKE SITUATION I NEPAL

Af Jan Møller Hansen

Premierminister Oli er optaget af den mytiske hindugud Lord Ram, mens Nepal og landets hospitaler brænder under COVID-19-pandemien
Tegning: Bhanu Bhattarai

Nepal har, siden vi udgav det sidste nummer af Nepal Vision, været præget af COVID-19-pandemien og den afledte økonomiske afmatning. Men der har også været en række andre politiske sager, som har præget den inden- og udenrigspolitiske dagsorden i Nepal. Ud over pandemien og de økonomiske udfordringer, som Nepal nu står i, er det fortsat forholdet mellem kommunistpartiets to partiformænd K.P. Sharma Oli og Pushpa Kamal Dahal, der sætter sit aftryk på den politiske debat. Udrulningen af føderalismen går fortsat trægt, og der har været flere graverende sager, der endnu en gang har sat fokus på kampen mod diskrimination og behovet for ligestilling mellem de sociale grupper i det nepalesiske samfund. Den anspændte situation mellem de to store naboer i nord og syd, Kina og Indien, og deres seneste grænsestridigheder, påvirker også bufferlandet Nepal. K.P. Olis nationalistiske politik gør heller ikke forholdet til Indien mindre gnidningsfrit.

Pandemien

Den 21. juli annoncerede daværende finansminister Yubaraj Khatiwada med stor begejstring, at pandemien havde toppet i Nepal, og at nedlukningen, der havde været i kraft siden 18. marts, var ophævet, samt at erhvervslivet igen var optimistisk. Men siden da er det gået stærkt ned ad bakke med højere smittetal og flere dødsfald. COVID-19-pandemien er reelt ude af kontrol. Den nepalesiske nationalbank har vurderet, at det vil tage mindst ni måneder efter en total genåbning, førend erhvervslivet er oppe på et niveau som før nedlukningen. Nationalbanken har ligeledes estimeret, at næsten 23% af alle ansatte i Nepal har mistet deres job siden marts måned. Handelsorganisationen FNCCI har udtalt, at de økonomiske transaktioner er kraftigt mindsket, og at det hovedsageligt er befolkningens daglige mad- og husholdningsindkøb, der holder gang i forbruget. I takt med den gradvise genåbning har det vist sig, at nepalesernes købeevne er svækket, og at erhvervslivet på ingen måde har

indhentet tabt omsætning. Bortset fra mobiltelefoner, motorcykler og andre populære elektronikprodukter, så er forbruget gået kraftigt ned. Selv salg af alkohol er faldet, med hele 80%.

En række fabrikker langs Itahari-Biratnagar og Simara-Birgunj korridorerne i Terai er også hårdt ramt pga. COVID-19-tilfælde blandt fabriksarbejdere og nedlukning af produktion. Indtægterne i turismen og blandt luftfartsselskaberne er helt i bund og har i lange perioder været tæt på nul. Lokale banker har ydet betydelige lån til hoteller, restauranter og transportbranchen. Ikke siden Nepal lukkede op for omverdenen i starten af 50'erne og begyndte at modtage turister har der været så få som nu. I første halvdel af året faldt importen med 20%, hvilket har gavnet nationaløkonomien. Men samtidigt har Finansministeriet mistet betydelige moms- og toldindtægter. Med faldende skatteindtægter er regeringen tvunget til at optage nye statslån. I dag udgør statslån ca. 37% af

bruttonationalproduktet, og dette forventes at stige, måske til 51%.

Nepal har 923.000 registrerede firmaer, og næsten alle er mindre firmaer med færre end 10 ansatte. Iflg. det nepalesiske finansministerium og Verdensbanken forventes den økonomiske vækst i Nepal at falde til omkring 0,6 %, hvilket lyder som et overraskende lille fald sammenlignet med mange andre lande rundt om i verden. Dette kan skyldes, at den nepalesiske økonomi er mindre integreret med verdensøkonomien, end det er tilfældet med mange andre økonomier.

Men det handler ikke kun om økonomi og sundhed. Der er også andre afledte effekter af COVID-19. For eksempel har Unicef dokumenteret, at to-tredjedele af de nepalesiske børn ikke har haft adgang til fjernundervisning. Det er især børn fra fattige familier og landområder, der er hårdt ramt af manglende skoleundervisning. COVID-19 har også mange andre sociale

konsekvenser, herunder bl.a. stigmatisering og isolering af berørte samfundsgrupper og personer. COVID-19 er også med til at begrænse kontakt og samvær mellem forskellige etniske grupper.

I skrivende stund er COVID-19-smittetalene i Nepal fortsat stigende og stadig på deres højeste. Myndighederne har ikke overblik over situationen, der reelt må betegnes som værende ude af kontrol. Alle offentlige hospitaler i Kathmandu-dalen er blevet konverteret til COVID-19-hospitaler, men de har ikke længere ledige sengepladser og respiratorer til nye COVID-19-patienter. Flere ministre og personer tæt på premierminister Oli er også blevet testet positive. Migrantarbejderne, som fortsat vender tilbage til Nepal, udgør ligeledes en væsentlig risiko, der volder de lokale tilsynsmyndigheder alvorlige problemer, ikke mindst op til de store festivaler Dashain og Tihar. De offentlige hospitaler kan ikke længere følge med, og lægen Govinda KC er i gang med sin 19. 'faste til døden'-sultestrejke i frustration over det dysfunktionelle sundhedssystem. Men regeringen viser ikke længere interesse i at tale med Govinda KC.

Situationen i Indien er ligeledes alvorlig og har stor indflydelse på, hvordan det fremadrettet vil gå i Nepal – også i forhold til pandemien. Med den mere eller mindre åbne grænse mellem Indien og Nepal (som dog officielt er lukket) og den tætte kobling mellem de to landes økonomier har forholdene i det store naboland afgørende betydning for Nepal. Ligesom i Danmark og andre lande kan det forventes, at Nepal i en lang periode fremover vil opleve lokale udbrud og periodevis stigninger af COVID-19-tilfælde. I skrivende stund er de nationale medier plastret til med historier om lokale COVID-19-udbrud, manglende sundhedsfaciliteter og testmuligheder samt myndighedernes og lokalsamfunds bestræbelser for at få COVID-19-krisen under kontrol. Pandemien - og den skrantende økonomi - har selvsagt lagt et tungt pres på den nepalesiske regering ift. at sikre stabil og økonomisk fremgang. Regeringen står, ligesom de fleste andre regeringer rundt om i verden, over for mange komplicerede problemstillinger i krydsfeltet mellem sikring af offentlig sundhed på den ene side og genoprettelse af økonomi og beskæftigelse på den anden. Dette forværres af mangel på ressourcer og svage offentlige institutioner. I den nepalesiske befolkning er utilfredsheden med regeringen tiltagende pga. usikkerhed om den offentlige sundhed, tabte jobs og den skrantende økonomi.

Udenrigspolitisk

I forhold til de store naboer, men også indenrigspolitisk, mener kritikere, at premierminister Olis nationalistiske politik er

problematisk, og den ses som et forsøg på at konsolidere hans egen magtposition. I juli gik Oli ud og sagde, at hinduguden Ram ikke er født i Ayodhya, som ligger i Indien, men i Ayodhyapuri i Madi Kommune i Chitwan. Den 7. august blev den lokale wardformand i Madi ringet op af premierminister Oli, der bad ham om at komme til Kathmandu. I premierministerens residens i Baluwatar blev den lokale formand øjensynligt bedt om at opføre et lokalt tempel i Ayodhyapuri til ære for hinduguderne Ram, Laxman og Sita. Finansieringen skulle han ikke tænke på. Telefonopkaldet fra premierministeren fandt efter sigende sted på selvsamme dag, hvor den indiske premierminister Modi lagde en 40 kg tung sølvsten som fundament for et nyt hindutempel for Lord Ram på et sted, hvor der tidligere lå en moske fra det 16. århundrede. Moskeen blev raseret af hinduistiske ekstremister i 1992, og en efterfølgende konflikt mellem hinduer og muslimer kostede 2000 mennesker livet.

Olis gøren og laden omkring Lord Ram har skabt opmærksomhed og røre i Indien, ikke mindst blandt hindu-nationalistiske Hindutva-tilhængere, der udgør en vigtig vælgerbase for Modi. Der er også mange nepalesere, som er bekymret over den stigende nationalisme i deres eget land. Sarkastiske kritikere undrer sig over, at Oli er besat af Lord Ram-guden, mens landet kæmper mod COVID-19-virusen, hospitalerne mangler senge og basale faciliteter, og den økonomiske nedtur styrer Nepal mod en katastrofe. At blande religion og nationalisme kan være en sprængfarlig cocktail. Kommunistpartiet er kendt for at være fortalere for sekularisme, og det kan undre, at den kommunistiske formand har en mytisk gud som en af sine politiske mærkesager. Det var i øvrigt også Oli, der havde en finger med i spillet, da Nepal i 2015-16 blev ramt af en omfattende grænselockdown. Han burde om nogen kende de mulige konsekvenser af et dårligt forhold til Indien.

Kritikere siger, at Oli ofte lader sig rive med, når kameraerne kører, og at han gerne kaster sig entusiastisk ud i såkaldt "Bhaitak Guff Garne" - populistisk smalltalk - der så efterfølgende skaber større eller mindre shitstorme. Den tidligere indiske ambassadør i Kathmandu, Ranjit Rae, udtalte i et interview henover sommeren, at Oli fører en form for antiindisk politik for at konsolidere sin egen magtposition i kommunistpartiet. Inderne er også stærkt utilfredse med Olis nye Nepalkort, som omfatter de omstridte områder Lipulekh og Kalapani i nordvest. Dertil kommer, at inderne mener, at kineserne trækker i de interne tråde i kommunistpartiet og holder hånden under Oli som premierminister. Det er vanskeligt at sige, om dette blot er udtryk for de velkendte konspirationsteorier, der altid flourerer i

Kathmandu, eller ej. Men hvorom alt er, så er forholdet mellem Oli og Delhi ganske anspændt og kompliceret, og forholdet mellem Indien og Kina er også på sit laveste i mange år. Politisk har Nepal og Indien altid levet i en form for had-kærlighedsforhold, og sådan vedbliver det med at være. Men Olis anti-indiske og nationalistiske politik og optræden kan i værste fald opmuntre til konflikt og være en risikabel vej for Nepal.

Dalit Lives Matter

Udover COVID-19-pandemien og forholdet til Indien og Kina, så er Nepal også præget af en række indenrigspolitiske problemstillinger. Den globale "Black Lives Matter" bevægelse har sat sit aftryk på Nepal, der har fået sin egen "Dalit Lives Matter"-bevægelse. Den 24. maj blev seks unge dalitter fra landsbyen Ranagaun ved Jajarkot i det vestlige Nepal lynchet af en flok højkastere, efter en dalitdreng have forelsket sig i en højkastepige i en nærliggende landsby. Lavkastedrengen og nogle af hans venner var mødt op hos pigen i landsbyen Setogaun, hvor de blev mødt af vrede højkastelandsbyboere. Drengene blev drevet ned til en nærliggende flod, hvor de blev banket ihjel og efterfølgende smidt i floden. 29 landsbybeboere er efterfølgende blevet anholdt og anklaget for mordene på de seks lavkastedrenge. Sagen har chokeret mange og skabt stor offentligt røre i Nepal. Sagen er et uhyggeligt bevis på, at kastebaseret diskrimination og vold stadig eksisterer i bedste velgående på trods af, at det blev ulovliggjort i 1962. Sagen har skabt international opmærksomhed, og flere internationale organisationer såsom Amnesty International, Human Rights Watch, EU og FN kræver retfærdighed for de berørte lavkastefamilier. Kritikere i Nepal frygter nu, at det lokale politi vil forsøge at dække over sagen og ikke reelt arbejde på at finde de fornødne beviser, der skal til, for at højkasterne kan blive dømt for deres forbrydelser.

Samme dag, som mordene på dalitdrengene fandt sted, blev en 12-årig lavkastepige, Angira Pasi, fundet hængt i et træ i distriktet Rupandehi. Det kom efterfølgende frem, at pigen var blevet tvunget til at gifte sig med sin egen voldtægtsforbryder. Lokale landsbyledere havde pålagt en 25-årig voldtægtsforbryder som straf at gifte sig med pigen. Pigen havde efterfølgende i desperasjon og fortvivlelse hængt sig selv. I første halvdel af 2020 blev der registreret 29 sager om vold og diskrimination mod dalitter, men det reelle tal menes at være langt højere, da de fleste sager aldrig bliver anmeldt eller registreret hos politiet. Talene taler deres eget sprog. 42% af Nepals dalitter lever under fattigdomsgrænsen sammenlignet med landsgennemsnittet på 25%. Kun 52,4% af landets dalitter kan læse og skrive, hvor det er 66% for befolkningen som helhed. Blot 1,6% af dalitterne

Magtkampen mellem de to stridende partiformænd, K.P. Sharma Oli og Pushpa Kamal Dahal, har taget nye dimensioner under COVID-19-pandemien

Tegning: Bhanu Bhattari

har grunduddannelsen SLC eller en uddannelse derover. 21% af alle nepalesiske kvinder, der bliver ofre for menneskehandel, er dalitter. Blandt piger, der giftes i en alder under 15 år, er mange dalitter. Ønsket om mere lighed og retfærdighed i det nepalesiske samfund og mellem de forskellige sociale grupper er et vigtigt politisk emne, og det vil det blive ved med at være i årene fremover. For år tilbage nedsatte den daværende regering en såkaldt dalitkommission, som skulle have til opgave at bekæmpe diskrimination og forskelsbehandling af dalitter. Men den har aldrig haft nogen reel funktion.

Bevægelsen #DalitLivesMatter har fået stor tilslutning på Twitter og Facebook, og en protestindsamling med mange tusinde underskrifter kører på de sociale medier. Dalit Lives Matter-bevægelsen er i dag aktiv i både Indien og Nepal.

Andre politiske udfordringer

Det er nu 14 år siden, borgerkrigen blev afsluttet, men mange mennesker lever stadig med konsekvenserne fra dengang. 1333 mennesker forsvandt under borgerkrigen, og de efterladte har aldrig fået svar på, hvad der skete med deres elskede. Efter borgerkrigen tog det de skiftende regeringer otte år at oprette de to kommissioner for forsoning og for forsvundne personer. Klager fra efterladte familier har siden hobet sig op i kommissionerne, og ikke en eneste person, hverken blandt tidligere maoister, militærfolk, politi, myndigheder eller politiske partier, er blevet stillet til ansvar for én eneste forbrydelse eller krænkelse begået under borgerkri-

gen. Veldokumenterede mediehistorier om den udbredte staffefrihed og manglende politiske vilje til at sikre forsoning og retfærdighed flourer fortsat i de nepalesiske medier. Mange år efter borgerkrigen ligger der stadig en sort kappe henover en række af de mest toneangivende og prominente af Nepals nuværende toppolitikere.

Det er fem år siden, at Nepal fik en ny forfatning, der lagde fundamentet for nye provinsregeringer og lokale myndigheder. Mange provinspolitikere mener dog fortsat, at centralregeringen stadig mangler at udarbejde og godkende basale love, som skal til for at operationalisere den føderale politiske og administrative struktur. De mener, at provinsregeringerne mangler de nødvendige ressourcer og love for at kunne varetage deres opgaver ift. generel lokaladministration, jordforvaltning, politi, sundhed og uddannelse. De har ikke fået tilstrækkelige ressourcer stillet til rådighed, så de kan udføre deres arbejde forsvarligt og tilfredsstillende. Udrulning af føderalismen er et politisk emne, der fylder meget i den politiske debat i Nepal. Og disse problemstillinger er ikke blevet mindre presserende nu med den verserende COVID-19-krise og behovet for at sikre basale ydelser for den store del af befolkningen, der lever uden for Kathmandudalen.

Magtkampen mellem Oli og Dahal fortsætter. Der blev nedsat en task force tidligere i år, bestående af seks højtstående partimedlemmer, som skulle kortlægge og udrede uoverensstemmelserne mellem de to stridende formænd. Konklusionen i deres rapport var, at arbejdsdelingen mellem partiformændene var uklar, og at denne skulle beskrives bedre. Samtidigt skulle Oli, som den ene partiformand, fortsat fungere som premierminister perioden ud, og Dahal, som den anden formand, skulle have yderligere beføjelser. De to stridende partiformænd skulle efter sigende nu været gået tilbage til deres tidligere aftale fra november 2019, hvor det blev slået fast, at Oli leder regeringen, og Dahal leder partiet. Sammenlægningen af maoist- og kommunistpartierne har ikke just været problemfri, og hvorvidt de to partiformænd nu har fundet en modus operandi til gavn for partiet, regeringen og det ganske land, kan kun tiden vise. Oddsene er ikke for gode. På den positive side skal det dog retfærdighedsvis nævnes, at der er et voksende offentligt ønske, ikke mindst blandt ungdommen, om at nytænke og skabe politiske forandringer til gavn for den brede befolkning.

13. oktober 2020

Artiklen er udarbejdet på baggrund af avisartikler, ledere fra de nepalesiske medier og enkelte samtaler med nepalesere. Karikaturtegningerne er venligst stillet til rådighed af avisen Nepali Times. Jan Møller Hansen har boet syv år i Nepal, hvor han har arbejdet for Udenrigsministeriet, MS og CARE Nepal. Han er medlem af Dansk-Nepalesisk Selskabs bestyrelse.

En ansat bliver risikovurderet efter at være testet corona-positiv

COVID-19: BERETNING FRA ET CORONAHOSPITAL

Af Henning Nilausen, formand for NepaliMed Denmark. Billeder: Dhulikhel Hospital

Dhulikhel Hospital (DH) står centralt i håndtering af coronakrisen i Nepal. Samarbejdet med de nationale sundhedsmyndigheder er tæt. Dhulikhel Hospital arbejder i hele coronaspektret - fra forebyggende information til intensiv behandling.

Denne artikel er i hovedsagen en oversættelse af Dhulikhel Hospitals nyhedsbrev fra september 2020. Hertil har jeg føjet enkelte oplysninger og præciseringer samt forsøgt at gøre de faglige termer alment tilgængelige.

Gennem efterhånden 25 år har Dhulikhel Hospital været et eksempel til efterfølgelse for det samlede sundhedsvæsen i Nepal. Hospitalet har sat standarder, og en række ledende medarbejdere har været instrumentelle i rådgivning af regeringen om opbygning og udvikling af Nepals samlede sundhedsvæsen.

Samtidigt har det været afgørende for Dhulikhel Hospital at fastholde sin uafhængighed for at kunne gå egne veje og for at kunne indfri intentionen om at levere prisbillige sundhedsydelser af høj kvalitet.

Artiklen her giver et indtryk af, hvilken indsats hospitalet har ydet i relation til coronakrisen. En krise som også har alvorlige finansielle konsekvenser for Dhulikhel Hospital.

Forløbet frem mod september - generel baggrund

Den 23. januar 2020 blev den første COVID-19-patient registreret i Nepal. Det drejede sig om en nepaleser, som vendte retur fra Wuhan (<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC7107523/pdf/taaa024.pdf>). Den 23. marts dekretede Nepals regering national lock-down, som i skrivende stund fortsat er gældende. Ved udgangen af september 2020 var 50.465 personer testet positive i Nepal. 37.500 var atter raske, mens der har været 317 dødsfald. Disse tal skal tages med det forbehold, at der i Nepal generelt er betydelig usikkerhed om data.

DH afholdt den 11. februar en pressekonference, hvor hospitalet redegjorde for, hvilke forberedelser DH havde igangsat som svar på den forventede COVID-19-pandemi. Først af alt sikredes relevant, nødvendig træning af personalet, således at der kunne arbejdes koordineret ud fra DH's retningslinjer. Fra medio marts var det opsat et modtagecenter ved DH's indgang, hvor hospitalets stab modtog patienter til undersøgelse. Febrile patienter og ånde-

Pladsen foran hospitalet desinficeres dagligt

COVID-19 patienter sorteres fra allerede inden indgangen til hospitalet

Dhulikhel Hospital (DH) blev etableret i 1996 som et 100% nepalesisk initiativ, startet af Dr. Ram Shrestha som et privat non-profit hospital, der leverer kvalitetssundhedsydelser til alle, der har behov. Patienter, som har råd, betaler, mens der er etableret charity program for de ubemidlede. DH har i dag et optageområde i størrelsesordenen ca. 3 mill. mennesker. Det centrale hospital (tertiært niveau) er lokaliseret i Dhulikhel og fungerer samtidigt som universitetshospital for Kathmandu University School of Medical Sciences, der ligeledes er lokaliseret i Dhulikhel. Derudover har DH aktuelt 22 outreach centre, placeret i Kavre District og øvrige distrikter. Centrene kan levere primære sundheds- og specialiserede ydelser, der ikke kræver fuld bedøvelse.

DH arbejder tæt sammen med nationale myndigheder, hospitaler og andre partnere i Nepal, ligesom DH har et omfattende internationalt netværk af partnere i Asien, Europa og USA.

Se endvidere Nepal Vision 2019, nr. 1, s. 28.

Yderligere info findes på <https://www.dhulikhelhospital.org/>

Kontakt: dhos@mail.com.np Tel. (977)-11-490497

Patienter med positiv test overføres til isolationscentret

DH's COVID Care Centre

drætsbesværede kom på særlige afdelinger til videre diagnosticering. Allerede fra den 23. februar var sikker COVID-19-testkapacitet etableret. DH startede egen produktion af værnemidler såsom desinfektionssprit, sæbe, dragter, ansigtsskjolde, masker mv., idet markedet var tømt for disse artikler til rimelig pris.

Nepals Sundhedsministerium udpegede DH som COVID-19-center med isolationsfaciliteter (50 senge) samt egentlige behandlingsfaciliteter, herunder intensivafdeling med respiratorfaciliteter (33 senge). Denne kapacitet var fuldt ud på plads fra den 25. juli.

I det følgende beskrives mere detaljeret DH's enkelte indsatser.

Modtagefunktionen ved Dhulikhel Hospitals hovedindgang

DH's hovedindgang blev fra den 17. marts omlagt til modtagefunktion med triage, dvs. separation af patienter efter alvorligheden af deres tilstand. I modtagefunktionen målt temperatur og desinficeringsprocedurer blev gennemført. Folk uden relevant behov og ærinde på hospitalet blev anmodet om at holde sig væk. Personer, der var returneret fra udlandet, blev registreret, og de blev opfordret til at overholde restriktive hjemmekarantæne regler - samt straks at henvende sig igen, såfremt de oplevede symptomer på COVID-19. Ved udgangen af september har mere end 100.000 personer været gennem triage-proceduren på DH.

Isolationscenter

DH's øre-, næse- og halsafdeling blev omdannet til isolationscenter fra ultimo marts, hvor potentielle cases henvendte sig til DH. Personer med positiv test, men uden symptomer, blev isoleret her, for så vidt de ikke havde mulighed for hjemmekarantæne. I samarbejde med det nepalesiske militær opsattes derudover en særlig, separeret isolationsenhed med røntgen og laboratoriefaciliteter, som tager sig af personer med COVID-19 i udbrud.

Feber-/lungeklinik

For at sikre ambulante og skadestuepatienter mod eksponering for patienter med feber, åndedrætsbesvær og andre COVID-19-symptomer etablerede DH ultimo april en særlig feber-/lungeklinik i en særskilt zone. Dette tiltag sikrede ligeledes, at DH personalet ikke

blev eksponeret. Personalet skal i videst muligt omfang holdes smittefri, for at DH's kapacitet kan opretholdes. Indtil slutningen af september havde feber-/lungeklinikken haft 560 patienter i behandling.

Intensiv afdeling

DH's respirator kapacitet blev udvidet, og fra midten af april kunne DH's intensivafdeling sikre 24/7 respiratorbehandling på fem senge. I forvejen har DH kapacitet til intensiv behandling, som således blev udvidet med særlig fokus på den COVID-19-relaterede lungekrise. I alt har syv patienter været i intensiv behandling. Heraf er to patienter fortsat i behandling.

COVID Care Centre - Government directive

Sundhedsmyndighederne i Nepal udpegede ultimo juli DH til COVID Care Centre. DH omdannede Gynækologisk/Obstetriske afdeling til det nye center. Faciliteten rummer en isolations- og behandlingsenhed med 50 senge, en præ-COVID-enhed til patienter med potentiel COVID-19 og prognose for et risikabelt forløb med 10 senge, en COVID-19-intensiv afdeling med otte senge, en børne-intensiv enhed med fire senge, en neonatal/nyfødte intensiv enhed med tre senge.

Case Management Protokol

Det er afgørende for alle sundhedsorganisationer, at evidens-/bedste-praksisretningslinjer er udarbejdet - og følges. Imidlertid er brug af konsekvente retningslinjer langt fra reglen. DH har imidlertid en flerårig erfaring for at arbejde med retningslinjer - eller protokoller, som det hedder på "hospitalisk".

DH udviklede fra februar et sæt af protokoller, der følger WHO's retningslinjer og baserer sig på nyeste tilgængelige evidens og lovende forsøg. Protokollerne guider personalet i alle faser af COVID-19-patientforløb - fra den tidlige patienthenvendelse til sikker kremering af afdøde, som havde COVID-19. I protokollerne indgår ligeledes hygiejne- og desinficeringsforskrifter, ligesom de omfatter psykologisk rådgivning til familierne med smittede medlemmer, om hvordan de skal forholde sig. I nødvendigt omfang er eksempelvis også stresshåndtering blevet iværksat.

Træning og koordinering med sundhedsmyndighederne

COVID-19-pandemien er en exceptionel situation, hvor det især er afgørende at opretholde sundhedsvæsenets kapacitet. Derfor skal personalet være dygtige til at beskytte sig, og de skal være maksimalt opdaterede om, hvilke forholdsregler og værnemidler de skal benytte for ikke selv at blive smittet.

Alle relevante medarbejdere på DH - over 1.000 personer - har gennemgået træning i konkret implementering af protokollerne. Særlige superbrugere er udnævnt, som står til rådighed 24/7 for deres kolleger.

DH har endvidere koordineret med sundhedsmyndighedernes "Det Nationale Sundhedstræningscenter" om udvikling af træningsmanualer og udførelse af træning af sundhedspersonale. En del af træningen fokuserer på identifikation og opsporing af smittende personer, hvilket sker mhp. at inddæmme smittespredning samt sikre relevant opfølgning på positive cases. Samarbejdet med såvel hæren som de lokale kommuners sundhedsenheder har også omfattet konkrete træningsaktiviteter med fokus på modtagelse og behandling af patienter.

Sikring af sundhedspersonalet

DH har - i overensstemmelse med egne protokoller - sat personalets sikkerhed i fokus. Det sker ved at praktisere en intensiv personlig hygiejne og afstandsetikette - med løbende opfordringer samt adgang til håndsprit, håndvask m.v. Ligeledes er der sikret tilstrækkelige mængder af værnemidler og løbende rådgivning og kontrol af korrekt anvendelse, herunder overholdelse af protokoller.

De særlige medarbejdere, der arbejder med vask og rengøring, har ligeledes været sat i fokus med understregning af de meget vigtige

Træning i pleje af respiratorpatient på intensiv afdeling

funktioner, som de varetager - en ting, som ikke er en selvfølge i et land som Nepal med tradition for hierarki og kastediskrimination.

Laboratoriekapacitet

DH har en - for nepalesiske forhold - betydelig laboratoriekapacitet. Det gav mulighed for i marts hurtigt at skalere aktiviteterne op med COVID-19-PCR testmetoden, som er global standard. Ved udgangen af september har man gennemført 18.734 tests med et udfald på 1.246 positive cases. Skrab er indsamlet hos samarbejdspartnere, outreach centre og på DH centralt.

Hurtig respons - opsporing, identifikation, indsats

Selvom mange forsigtighedshensyn er taget af DH, så er 148 medarbejdere blevet smittet. Alle medarbejdere har været i frontlinjen, og alle er i dag raske efter at have været i karantæne og nogle også i behandling.

DH etablerede i marts et "Rapid Response Team", der har til opgave at opspore, identificere og sikre indsatsen, både på DH, i lokalsamfundet og på outreach centrene. Teamet rapporterer til de lokale sundhedsmyndigheder om den løbende risikosituation og anbefaler relevante indsatser. Der anvendes anerkendte metoder, og en særlig opmærksomhed knytter sig til personer, der returnerer fra udlandet eller har/har haft kontakt med smittede personer, men selv er uden symptomer. Grunden hertil er, at disse segmenter potentielt har en større sandsynlighed for at være base for et udbrud.

Hvad sker der på outreach centrene?

På alle outreach centrene udføres grundlæggende vurdering og separering af de personer, som henvender sig. Personalet har relevant udstyr - værnemidler, såvel som testkits mv. På tre centre

Bioanalytiker udfører PCR-test på DH's mikrobiologiske laboratorium

Patientmodtagelse ved Kirnetar Outreach Center

DH's direktør giver en briefing til borgmesteren, hæren og politiet om COVID-smitte hos personale og patienter

Sygeplejerske fører journal ved udskrivning af raskmeldt patient

er der etableret isolationsmulighed med 10 eller fem pladser. den 30. september har over 20 patienter været i karantæne på de tre centre.

Tre solstrålehistorier fra pandemiens hverdag

den 10. juli blev en 47-årig mand fra Sunkoshi Municipality, Sindhuli bragt til DH med akut respirationsbesvær (ARDS). Manden var netop returneret fra Indien, hvor han havde arbejdet som sikkerhedsvagt. Manden blev umiddelbart vurderet som sandsynlig COVID-19-smittet og overført til Præ-COVID isolationsenheden. Hans test viste sig positiv. Det viste sig nødvendigt at overføre ham til intensiv-afdelingen - stadig under isolation - hvor han fik respirator behandling i otte dage. Efter 37 dages samlet indlæggelse, kunne manden udskrives som færdigbehandlet.

Den 14. august blev en 17-årig kvinde fra Kanpur, Namu Buddha Municipality, bragt til DH efter at være blevet testet COVID-19-positiv på Scheer Memorial Hospital i Banepa, hvor man ikke havde intensiv behandlingsmulighed. Kvinden modtog intensiv behandling, herunder i respirator, og blev efter nogle dage overført til almindelig medicinsk COVID-19-afdeling, hvor hun var isoleret.

Den 27. august kunne hun udskrives som rask og færdigbehandlet.

To vellykkede fødsler af mødre, som var COVID-19-positive, er blevet gennemført på COVID Care Centre på DH. På outreach centret, Gaurisankar Hospital, Dolakha, er fødselsafdelingen opstartet på trods af coronakrisen, og adskillige fødsler er gennemført, herunder to kejsersnit, som fandt sted 22. august.

Den fremadrettede COVID-19-indsats på Dhulikhel Hospital

Hverken DH eller andre kan sige noget meget præcist om, hvorledes pandemien udvikler sig i det kommende år. Nepals sundhedssystem er særdeles skrøbeligt, og det er en kraftpræstation, at det indtil nu er lykkedes at undgå kollaps.

DH melder, at der i det kommende år forventes en række indsatser:

- Kontinuerlig opgradering og tilpasning af alle COVID-19-services til state-of-the-art kvalitet ud fra senest tilgængelige faglige viden.
- Udvidelse af forebyggelsesprogrammer i lokalsamfundene, herunder aktiv screening og opsøgende indsats i forhold til mulige smittede.
- Yderligere træning af sundhedspersonale og front-line sundhedstjeneste medarbejdere.
- Øget produktion af værne- og desinfektionsmidler.
- Gradvis genåbning af DH almindelige afdelinger på en gennemført sikker og forsvarlig måde.

Selv når der - formentlig medio 2021 - er udviklet en sikker, virk-

COVID-positiv patient på intensiv afdeling

som vaccine, vil befolkningen i Nepal være udsat for stor COVID-19-risiko. Nepals befolkning på ca. 30 mill. mennesker vil ikke umiddelbart få adgang til vaccine. Omkostningerne er for store, og der er i Nepal ikke udbredt tradition for vaccineprogrammer. Udfordringerne - udover de økonomiske - er dels en folkelig skepsis, dels den organisatoriske gennemførelse af et program.

Store udfordringer - som Dhulikhel Hospital skal overkomme

Med nedlukning af DH's normale aktiviteter står hospitalet med et markant finansieringsproblem. Patientindtægterne er for en meget stor dels vedkommende faldet bort. Samtidigt kan der ikke forventes fuld finansiel kompensation fra regeringen.

DH retter derfor en anmodning til partnere og venner globalt om støtte og videre partnerskaber.

Det er veldokumenteret, at DH de seneste knap 25 år har leveret sundhedsydelser af høj kvalitet - og lav pris - til mennesker med behov, også til dem som ikke selv kan betale. Mange hundredestusinde nepalesere har nydt godt af det. DH er overbevist om, at "The Dhulikhel Way" er en, også globalt set, særdeles effektiv måde at levere kvalitetssundhedsydelser på.

Derfor opfordrer DH alle interesserede til at hjælpe til i denne situation.

NepaliMed Denmark har til formål at etablere partnerskaber mellem Dhulikhel Hospital og danske partnere. Siden stiftelsen i 2012 har NepaliMed Denmark etableret partnerskaber mellem Dhulikhel Hospital og bl.a. Sund & Bælt om IT-udstyr og rådgivning, World Diabetes Foundation om forebyggelse og behandling på diabetesområdet, Diakonissestiftelsens Sygeplejerskeuddannelse samt med Hvidovre Hospital om gastrokirurgi og stomipleje.

Perspektivet er at bistå Dhulikhel Hospital i indsatsen for at øge kvalitet og effektivitet i arbejdet med at gøre en forskel for mennesker i Nepal, som har behov for sundhedsindsatser.

Udover dannelse af partnerskaber omfatter det løbende samarbejde mellem Dhulikhel Hospital og NepaliMed Denmark også direkte rådgivning om styrket ledelse og organisation, gennemførelse af et civilsamfundsprojekt med støtte fra Civilsamfundspuljen, samt facilitering af samarbejde med Københavns Universitet, School of Global Health mv.

Formand for NepaliMed Denmark, Henning Nilausen, kan kontaktes på tlf. 2988 9151 eller mail hn@nilausenconsult.dk www.nepalimed.dk

COVID-19: LUFTFORURENING I EN CORONATID

Af Lone Petersen

I foråret 2020 oplevede indbyggerne i Kathmandu, at det grå tæppe af smog, der normalt ligger over dalen, ret pludseligt lettede og forsvandt. Nu kunne de for første gang i mange år se Himalayas hvide tandrække stå klar og tydelig mod den blå himmel. Selvom COVID-19 skaber store problemer for økonomien overalt på jorden, oplever vi, at der for en stund sker noget godt for miljøet og for folkesundheden.

Kathmandu er en af verdens mest forurenede byer. Kathmandudalen er som en gryde, der holder på luftforureningen. Det ses allerede, når vi lægger an til landing i lufthavnen, og det mærkes i halsen efter få dages ophold i byen. Det er selvsagt ikke sundt for de mennesker, der færdes i Kathmandu år ud og år ind.

24. marts 2020 lukkede Nepal ned for at begrænse spredningen af COVID-19. Produktionen standse. Trafikken døde, både på vejene og i luften. Allerede i løbet af den første måned efter nedlukning af samfundet oplevede Nepals større byer et meget betydeligt fald i luftens indhold af de såkaldte PM2.5-partikler, der udgør hovedbestanddelen af smøggen. PM2.5 er partikler, der er mindre end 2,5 µm (micrometer). Disse PM2.5-partikler, som stammer fra forskellige forbrændingskilder, herunder fly og køretøjer, anses for at være blandt de mest sundhedsskadelige, idet de indeholder giftige og kræftfremkaldende stoffer.

At luftforurening er voldsomt sundhedsskadelig, hersker der med andre ord ingen tvivl om. Alene i Kina døde hvert år – inden coronaen – en kvart million mennesker af sygdomme, forårsaget af

luftforurening. I det samme Kina har coronaen begrænset luftforureningen med 25%.

Miljøeksperter over hele verden opfordrer deres regeringer til at holde fokus på miljøet og på alt det, vi har lært under corona om begrænsning af CO₂-udledningen. Samtidig peger sundhedseksperter på, at mange liv er reddet under COVID-19, fordi vilkårene for al-

verdens lunger er blevet så meget bedre. Forskere over hele verden mener sågar, at faldet i forureningen har reddet flere liv, end COVID-19 har taget. Også denne udmelding er yderst interessant for Nepal, der befinder sig blandt verdens førende, når det handler om lungesygdomme.

Det er øjensynlig svært for danskere og danske politikere at holde fokus på de erfaringer, vi har gjort med miljøforbedringer i coronatiden. Vi skruer op for privatbilismen igen. Vi finder på undskyldninger for ikke at nedbringe CO₂-udledningen hurtigt nok. Vi glemmer, hvor stor gavn og glæde vi havde af at arbejde hjemmefra. Men hvis det er svært for os, hvor svært bliver det så ikke for Nepal? Med de politiske udfordringer, landet har. Med korrupsionen. Med landets teknologiske udvikling.

Det siges, at meget vil afhænge af den skarpere opinion og af bevidste beslutninger om at gøre blå himmel og rene lunger til en del

af den økonomiske genopretningsproces. Men kan vi overhovedet vende det skrånplan, vi er kommet ud på?

Kilder: The Kathmandu Post, Global Nyt, videnskab.dk, Politikken

Himal Chil, Ngadi, Manaslu - 135 km borte

COVID-19: SUNDHED OG ØKONOMI

Af Neil Webster

Det er vanskeligt at vide helt præcis, hvor hårdt Nepal er ramt af COVID-19. Datagrundlaget er meget usikkert, da det uden for de store byer er svært at få sygdommen diagnosticeret. Det er også svært at få en behandling startet op. Verdenssundhedsorganisationen, WHO, indsamler tilgængelige data hver dag, og i begyndelsen af oktober måned så det sådan ud for Nepals vedkommende:

Tabel 1: COVID-19 på verdensplan og i Nepal (WHO – den 2. oktober 2020)

	Cases (cumulative total)	Cases (reported in last 24 hours)	Deaths (cumulative total)	Deaths (reported in last 24 hours)
Global	34.161.721	315.628	1.016.986	6.347
Nepal	79.728	1.911	509	11

Som det kan aflæses, så ser det ikke så slemt ud med COVID-19 i Nepal, men forskellige undersøgelser præsenterer andre typer af problemer, der kan ses som afledte effekter af COVID-19. Hvordan disse problemer rammer den enkelte hustand, er meget afhængig af, hvor familien bor i Nepal, hvor familiens indkomst kommer fra, samt de sædvanlige faktorer som kaste, køn, uddannelsesniveau og økonomisk tilstand.

Sundhed og COVID-19

Selv om Nepal er et fattigt land, så er dets sundhedsvæsen ikke det dårligste i Sydasiens, men det bliver alligevel kraftigt udfordret, når det står over for en pandemi som COVID-19. Som Tabel 2 viser, så bruger Nepal ikke mange penge på sit sundhedsvæsen, og landet har ikke særlig mange læger. Der er en privatsektor med hospitaler og sundhedsfagligt personale, der primært ligger i Kathmandu, men her skal man betale, og det er dyrt at konsultere et privathospital. Uden for de større byer er der relativt få sundhedsfaglige faciliteter, og ofte skal en syg person rejse langt for at få stillet en diagnose og komme i behandling. Mange nepalesere er i tilfælde af sygdom nødt til at klare sig med, hvad der måtte være af sundhedsmæssig erfaring i det lokale miljø. Nogle kan være heldige, at der er en læge i det nærmeste by, som kan hjælpe med betaling, og et apotek, hvis der er brug for medicin. Det er typisk mange timers gåtur fra hjemmet.

Tabel 2: Sundhedsbudget i 2017 (i USD)

Latest data available, but actual year varies from 2011 to 2017. GDP (Gross Domestic Product) = BNP (Bruttonationalprodukt)

	Nepal	India	Bangladesh	China	Denmark	Europe*
Health Expenditure per capita	48	69	36	441	5.800	2.387
Health Expenditure as % of GDP	5,6	3,5	2,3	2,9	10,1	8
Doctors per 10,000 population**	7,49	8,57	5,81	19,8	44,57	21,36

Source: <http://apps.who.int/nha/database/QuickReports/Index/en> * WHO region, not EU. **

Når man ser på data for COVID-19-pandemiens omfang i Nepal, så skal man huske, at lunge- og åndedrætsrelaterede sygdomme er meget almindelige, og at 10% af dødsfaldene skyldes disse sygdomme (se Tabel 3). Har man en lungesygdom i disse måneder, kan det være vanskeligt at fastslå, om det er en almindelig lungebetændelse, eller om det er COVID-19, som ligger til grund for dødsfaldet. Familier kan heller ikke vurdere, hvad deres ældre - og andre familiemedlemmer - dør af. Der kan være mange personer smittet med COVID-19, som ikke bliver testet og måske dør af COVID-19, uden at årsagen bliver korrekt noteret.

Statistikken kommer ikke til at fortælle hele sandheden om COVID-19-pandemien i Nepal.

Omfanget af lunge- og åndedrætsproblemer i befolkningen forværrer af den kraftige forurening og generelt dårlige luftkvalitet i Kathmandudalen. Her bor cirka 10% af Nepals befolkning. Det er desværre ikke meget bedre ude på landet, hvor mange familier er stærkt påvirket af et dårligt indeklima i huse, hvor der laves mad over åben ild indendørs.

Tabel 3: Dødsfald på grund af sygdom i Nepal pr. 100.000 i befolkning (WHO, 2020)

Hjertesygdomme	158.35
Lungesygdomme (især KOL)	100.75
Blodpropper	80.01
Influenza og lungebetændelse	47.23
Diarresygdomme	36.73
Sukkersyge	33.25
Tuberkulose	24.24
Lever sygdomme	23.05
Nyresygdomme	21.72
Alzheimers/Demens	20.52

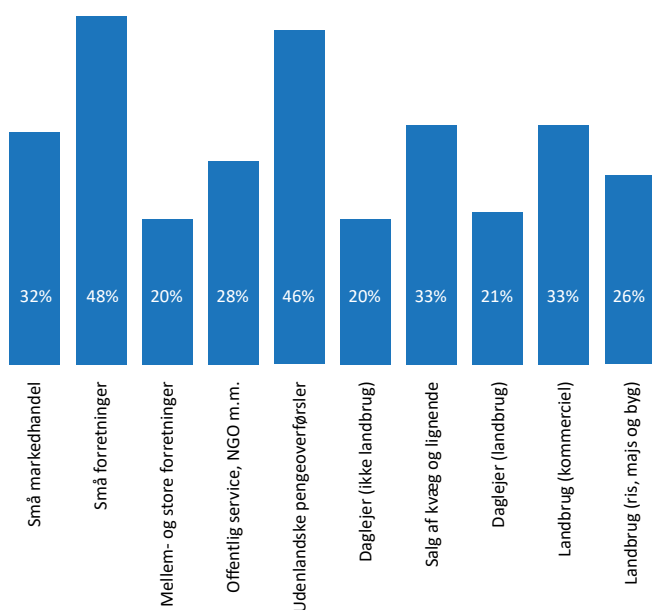
Økonomi og COVID-19

Det er ikke kun nepaleseres helbred, der bliver stærkt påvirket af COVID-19-pandemien, den rammer også deres levevilkår på flere andre, forskellige måder, ikke mindst økonomisk. Her vil jeg nævne tabet af tre vigtige indtægtskilder, der har store konsekvenser for mange familier:

1. Omkring 10% af befolkningen arbejder uden for Nepal, det vil sige mindst 3 millioner. Hvert år overfører disse arbejdere mange penge til deres familie hjemme i Nepal. I 2015 og i 2016 bidrog disse overførelser med mere end 31% af Nepals brutto-nationalprodukt. I 2020 er omfanget af overførsler fra udlandet faldet kraftigt, og det er primært på grund af COVID-19. En undersøgelse i den vestlige del af Nepal, hvor mange familier har et eller to medlemmer i stillinger som migrantarbejder i Golf-staterne eller i et land i Sydøstasien, rapporterer om et fald på 61% i overførsel af penge. Det rammer både de enkelte familier og hele landets økonomi.¹
2. Arbejdstagere – ofte med daglejerlignende status – både i landbruget og inde i byerne, er også blevet hårdt ramt, ikke mindst på grund af regeringens nedlukning af landet, men også af et generelt rejseforbud. De fleste af disse arbejdere er uden for den formelle sektor, det vil sige, de kan ikke tage sygeorlov, de kan ikke arbejde hjemmefra, og hvis de ikke kan arbejde, mister de deres indkomst. En undersøgelse fra Yale University i USA fra april måned i år rapporterer, at 65% af de nepalesiske migrantarbejdere i Indien blev sendt hjem til deres landsbyer i Nepal, da den indiske regering lukkede landets økonomi ned. Manglende pengeoverførsler til familier i landsbyerne betyder, at madreserver forsvinder hurtigere, investeringer i landbruget falder, den næste høst bliver mindre på grund af manglende gødning, insektbekæmpelse mm., madpriser i byerne stiger og så videre.
3. Handelen i Nepal er også stærk påvirket af COVID-19, og mange småhandlere og butiksejere oplever store tab i deres indtjening. Folk har færre penge, færre produkter omsættes på de lokale markeder, lånte penge kan ikke betales tilbage med videre. Det er endnu en ond cirkel, der er svær at slippe ud af.

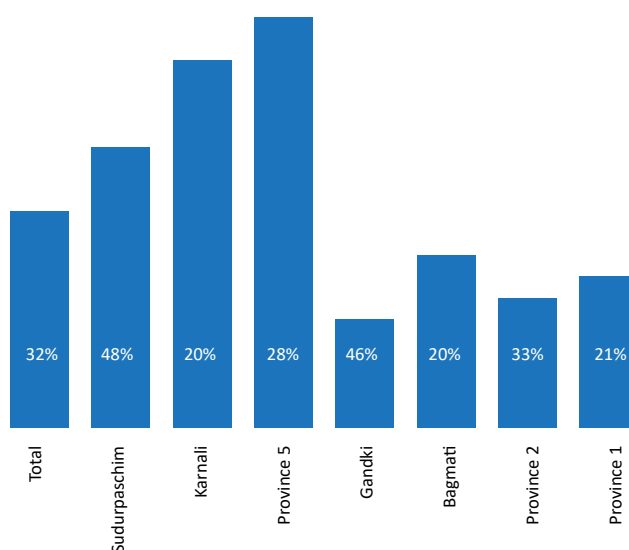
Figur 1 viser, hvordan disse økonomiske effekter har ramt ovennævnte og andre indkomstgrupper i Nepal, og Figur 2 viser, hvordan effekterne er fordelt på Nepals syv provinser. Kort 1, lidt længere fremme i artiklen, viser de syv provinser.

Figur 1: Indkomstfald pr. økonomisk kategori

¹ Den nævnte undersøgelse er foretaget af World Food Programme (WFP), som holdt interviews med næsten 4500 familier på tværs af Nepals syv provinser i april-maj 2020. Der er dog offentliggjort tal fra Nepals nationalbank, der taler om en overraskende vækst i bankens opførelse af remittances til hele landet i august. De kommende måneder må vise, om dette er en udvikling, der går den ene eller den anden vej.

Figur 2: Indkomstfald pr. provins

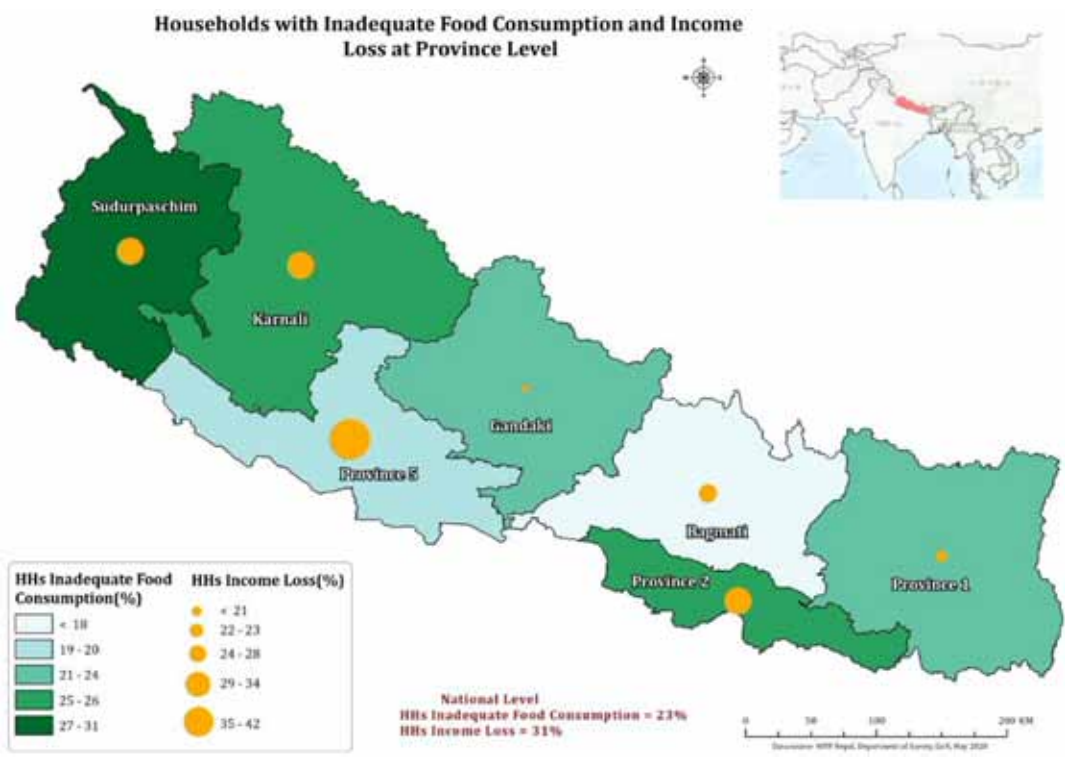

Situationen er alvorlig. Tabeller kan være lidt anonyme, men de fortæller om mange mennesker med meget store problemer lige nu. 65% af de nepalesere, som arbejder i Indien, er som sagt sendt hjem. Men det samme gør sig også gældende for et betydeligt antal nepalesiske migrantarbejdere i sydøstasiatiske lande samt i Golfstaterne. De arbejdere, som fortsat opholder sig uden for Nepals grænser, har typisk fået reduceret omfanget af deres arbejdstilbud og derfor også deres indkomst i forhold til for 12 måneder siden. Nye migrantarbejdere kan ikke komme afsted.

Effekten i Nepal kan ses i Kort 1. Det viser ikke kun tabt indtjening på tværs af Nepal, det viser også, at der er mange husstande med for få fødevarer, og at der er en tæt forbindelse imellem de to forhold. Det er også interessant, at faldet i turismeindtægter ikke ser ud til at være så stort et problem; i Bagmati-provinsen med Everest og Langtang, Kathmandu og Bhaktapur går det økonomisk en del bedre end i Sudurpaschim og Karnali-provinsene. Gandaki-provinsen med Pokhara, Jomsom og Annapurna har det også rimeligt rent økonomisk.

Hvordan kommer Nepal og nepaleserne igennem COVID-19? Ligesom resten af verden har Nepal store forventninger til en vaccine mod COVID-19 og håber, at den snart kommer. Flere personer i og uden for regeringen begynder at se på sundhedsvæsenets manglende kapacitet og ikke mindst manglende faciliteter og personale. I mange år har nepalesere fokuseret på deres børns uddannelse mere end på familiens almindelige sundhedstilstand. Måske skifter det nu. Med de nye kommuner (municipalities) er der kommet flere ressourcer til lokal udvikling og ikke mindst til de lokale serviceydelser. Pres fra befolkningen for flere sundhedskliniker, læger og sygeplejersker mv. fører måske til forbedringer. Men familiernes økonomiske vilkår kræver mere hjælp fra regeringen på alle niveauer – både kommune, provins og centralt. Det kan gå flere måneder, måske flere år, inden de mange migrantarbejdere kan vende tilbage til deres arbejdspladser i eksempelvis Golfstaterne. Måske bliver jobs i stort antal for nepalesere i andre lande ikke genskabt efter COVID-19, så Nepal må fokusere på den hjemlige udvikling, få gang i den nationale økonomi og skabe arbejdspladser til nepaleserne inden for egne grænser. COVID-19 kunne godt få nogle positive effekter for Nepal, hvis politikere og erhvervsledere begynder at fokusere på investeringer i produktion, infrastruktur mv., som skaber vækst og arbejdspladser og derigennem ændringer i strukturen i landets økonomi.

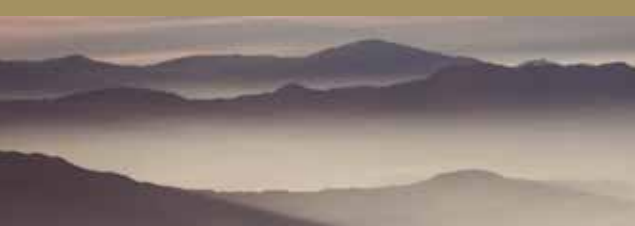
Neil Webster er seniorforsker på Dansk Institut for Internationale Studier (DIIS). Han har boet i Nepal i flere omgange, hvor han har udført opgaver for bl.a. Danida og FN. Neil er desuden medlem af bestyrelsen for Dansk-Nepalesisk Selskab

33 117 117 | GRACETOURLS.COM

KARMA
 KLOSTERLIV
 KATHMANDU DALEN

MEDITATION
 FORDYBELSE
 RO

AYURVEDA
 YOGA
 VELVÆRE

Tankerne flyver på langfart til Himalayas tinder i solnedgang, til sjælfule stunder og til drømmen om et saliggørende ayurveda retreat ved Begnas søen. Mens vi alle længes, inviterer vi til sofaekspeditioner og drømmerejser hos GraceTours.com

COVID-19: MENTAL TRIVSEL OG PSYKISKE UDFORDRINGER I NEPAL

Af Nana Lange

COVID-19 har påvirket os på mange måder og inden for mange livsdomæner, herunder arbejde, familie, sundhed og fritid. Vi har skullet vænne os til restriktioner, forandringer og uforudsigelighed, og mange har i denne forbindelse oplevet sårbarhed, frygt, bekymringer og øget stress. Det er normale reaktioner på en trussel som COVID-19. Det gælder ikke kun i Danmark, men globalt, hvorfor Verdenssundhedsorganisationen (WHO) har meldt ud, at der bør være ekstra fokus på mentale lidelser og psykiske udfordringer, herunder angst, stress, ensomhed, depression, alkohol- og stofmisbrug, selvskade og suicidal adfærd. Dette gælder også i Nepal.

I Nepal er der dog begrænset forståelse for mentale sundhedsproblemer. Blandt befolkningen er der et lavt kendskab til psykiske lidelser. Psykiske problemer er endvidere ofte forbundet med tabu og skam, og det er ikke noget, man snakker om. COVID-19 har dog givet anledning til at sætte fokus på de psykologiske og adfærdsmæssige konsekvenser af pandemien, som desværre synes at gå hånd i hånd med begrænsede muligheder for at tilbyde rådgivning, hjælp og behandling.

The World Health Organization Assessment Instrument for Mental Health Systems (WHO-AIMS) fandt i 2016, at der er 0,129 psykiatere og 0,024 psykologer til rådighed pr. 100.000 indbyggere i Nepal, dvs. i alt 35 psykiatere og 7 psykologer i hele landet, og de fleste psykosociale hjælpeforanstaltninger findes i byerne. Den i forvejen begrænsede adgang til hjælp, kombineret med nedlukningen, som satte en stopper for terapeutiske behandlingsforløb og behandling med psykofarmaka, har gjort det svært at tilbyde den fornødne hjælp under COVID-19.

Psykosociale konsekvenser af COVID-19 Transcultural Psychosocial Organization (TPO) udførte mellem 23. april og 3. maj i år en undersøgelse om de psykosociale påvirkninger af COVID-19. Den blev besvaret af 2014 deltagere. Undersøgelsen viste, at omkring 50 % af deltagerne havde mindst ét psykosocialt problem, mens 32 % havde to eller flere psykosociale problemer - omhandlende rastløshed, frygt, angst,

bekymringer eller tristhed. I Clinic One Kathmandu fortæller de, at der fra cirka april til juli sås en stigning på omkring 150 % i antallet af psykiatriske patienter, som henvendte sig til deres klinik. De har ligeledes oplevet efterspørgsel på onlinekonsultationer, som de nu tilbyder. Patienterne er oftest kontorarbejdere, som oplever depression, søvnløshed og angst for at blive smittet. Endvidere ses, at smittede, der er blevet erklæret raske, oplever posttraumatiske reaktioner eller frygter stigmatisering i samfundet, hvorfor de isolerer sig fra andre.

Alkohol er typisk blevet brugt som strategi til håndtering af problemerne, hvilket har forværret de eksisterende psykiske udfordringer. Dette har - foruden adskillige dødsfald, grundet alkoholforgiftning - øget volden mod kvinder i hjemmet. Som vi ser det herhjemme, har man også i Nepal dokumenteret øget vold i hjemmet som følge af nedlukningen og den tvungne sociale distance og isolation. Den nationale hjælpe-linje har oplevet en stigning i telefonopkald vedrørende partnervold, og The Women's Rehabilitation Centre (WOREC), som kæmper mod vold mod kvinder og børn, rapporterede 336 sager om vold mod kvinder og børn fra 33 distrikter i lockdown-perioden 24. marts til 15. maj. 198 af disse omhandlede vold i hjemmet, typisk begået af kvindernes ægtefælle, men også andre familiemedlemmer eller naboer. 7. juli var tallet oppe på 843. Til sammenligning blev der rapporteret 1319 sager om vold mod kvinder i perioden juli 2018 til juni 2019. Fokus har ligeledes været på gravide og nybagte mødre, som ikke har haft adgang til den fornødne hjælp under og efter graviditeten. Hvor det oftest er gravide kvinders fysiske sundhed, der er fokus på, har COVID-19 åbnet for en ny opmærksomhed på gravides mentale sundhed. Mange

gravide har ikke haft adgang til undersøgelser og rådgivning under graviditeten eller efter fødslen, da klinikker lukkede ned, og den offentlige transport stoppede. Under nedlukningen sås en stigning på 200 % i dødelighed blandt mødre, og ligeledes blev en stigning i psykiske problemer blandt nybagte mødre dokumenteret.

Under lockdown fra 24. marts til 6. juni (altså 74 dage) sås ligeledes en stigning på 20 % i antallet af selvmord, hvoraf 80 % af disse har været grundet depression. Risikofaktorerne omfatter økonomisk stress, social isolation, manglende adgang til psykosociale hjælpeforanstaltninger, barrierer (tabu og frygt for stigmatisering) ift. at tage imod behandling, stigende frygt for at dø ved smitte, tab af en nærtstående, arbejdsstress, sociale stigma og diskrimination. Mangelfuld og ukorrekt information vedr. virussen har ligeledes været anledning til selvmord blandt smittede.

Trods begrænset fokus på psykosociale udfordringer i Nepal synes COVID-19 at have givet mentale sundhedsproblematikker en opmærksomhed på en anden måde end tidligere. Transcultural Psychosocial Organization (TPO) har kørt en kampagne på TV, i radioen og via sociale medier og plakater i gaderne for at gøre befolkningen opmærksom på de psykosociale udfordringer, man kan opleve i forbindelse med COVID-19 og for at give information om, hvor man kan henvende sig. Derudover har TPO i alle syv provinser igangsat forskellige støttetilbud med henblik på psykosociale udfordringer, herunder bl.a. individuel psykosocial rådgivning, psykiatrisk hjælp og gruppetilbud både online og ved fysisk fremmøde.

Der er nok lang vej endnu, men måske vil COVID-19 bane vej for en ny forståelse for Nepals psykosociale udfordringer?

Nana Lange er psykolog og bestyrelsesmedlem i Dansk-Nepalesisk Selskab. Hun har arbejdet som psykolog i Nepal.

COVID-19: MIGRANTARBEJDERNE OG DERES FAMILIER

Af Avash Piya og Jens Seeberg

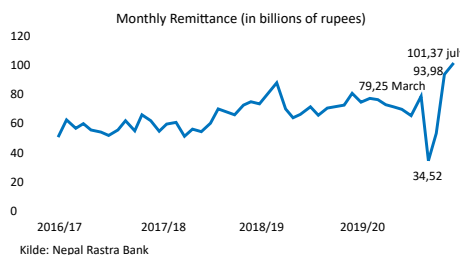
Den lange grænse mellem Nepal og Indien har stort set altid været åben for trafik og handel mellem folk på sletterne sydpå og folkeslagene i bakkerne og bjergene mod nord. Selvom der er grænseposter nogle få steder langs den 1808 km lange grænse, er grænsens åbenhed et historisk faktum på begge sider. I Nepal har den medvirket til udviklingen af muligheder for arbejdsmigration til Indien, som i de seneste årtier er udvidet til at omfatte store dele af verden. Denne arbejdsmigration er blevet en afgørende del af Nepals økonomi. I finansåret 2018-19 udgjorde remitter – de penge, som migranter sender til hjemlandet – 28% af BNP.

Migrantarbejdere lever og arbejder ofte under forhold, der gør dem mere sårbare, blandt andet på grund af færre rettigheder og mere usikre arbejdsforhold. Den globale nedlukning i foråret 2020 som følge af COVID-19 skabte fornyet fokus på migrantarbejderes sårbarhed, som blev særligt synlig på grænsen mellem Indien og Nepal. Den indiske regering lukkede den 24. marts landet ned med fire timers varsel. Det sendte millioner af migrantarbejdere i Indien, som pludseligt stod uden arbejde, på vandring mod deres hjemegn, og mens mange af disse var indere, gjaldt det også for hundredetusinder af nepalesiske arbejdere i Indien, at de begav sig hjemad. Nepal havde imidlertid allerede to dage inden lukket sine grænser af frygt for, at sygdommen ville blive bragt ind i landet fra Kina eller Indien. Millioner af nepalesere strandede, og kun langsomt fandt de 'alternative' ruter over grænsen uden om grænseposterne og i retning af Far Western (Sudurpaschim) og Karnali-provinserne, hvorfra mange stammer. Andre steder i Indien blev migrantarbejdere anbragt i lejre, hvor de ventede under forhold med dårlig sanitet og hygiejne og begrænset mulighed for at beskytte sig mod smitte.

Også i Mellemøsten og Malaysia stod mange nepalesiske migrantarbejdere uden arbejde og mulighed for at klare sig selv. I de Forenede Arabiske Emirater demonstrerede nepalesiske migranter, fordi de ikke havde fået løn i to måneder, og i mange lande bad nepalesere, der havde mistet deres arbejde, den nepalesiske regering om

hjælp til repatriering. Regeringens respons var i bedste fald nølende. Andre, som fortsat var i arbejde, foretrak at blive, hvor de var, blandt andet af hensyn til deres børns uddannelse.

Det blev tidligt forudsagt, at COVID-19 kunne have katastrofale konsekvenser for Nepals økonomi, fordi krisen ramte migrantarbejdere særligt hårdt. Verdensbanken forventede, at værdien af remitter ville falde med 14%. I Nepal var stemningen omtrent lige så pessimistisk. Nepal Rastra Bank – nationalbanken – forudsagde et fald på 15%, og man så da også et skarp fald i april måned. I de følgende måneder var niveauet af remitter dog nogenlunde det samme som året før. Økonomer forklarede dette med, at de penge, der blev sendt hjem, stammede fra opsavede midler snarere end fra lønindtægter, og i august forudsagde Asian Development Bank et fald på hele 28,7% for 2020. Et sådant fald ville sende mange familier i Nepal ud i fattigdom og gøre det vanskeligt at gennemføre uddannelser eller bare betale for husleje og andre essentielle fornødenheder. Da tallene kom for juli, viste de dog en overraskende stigning i remitter sammenlignet med måneden før (se graf).¹

Kilde: Nepal Rastra Bank

Forventningen i Nepal havde indtil da været, at hundredtusindvis af migrantarbejdere ville vende hjem med overhængende risiko for massearbejdsløshed, og den nepalesiske regering har derfor lanceret en ambitiøs og optimistisk plan for at skabe 700.000 nye jobs med særligt fokus på denne gruppe. Foruden entrepreneurship er der især fokus på landbruget. I kølvandet på COVID-19 er der i Nepal, ligesom mange andre steder, skabt en fornyet længsel efter at blive selvforsynende med henblik på som nation at blive modstandsdygtig over for en pandemi.

I mellemtiden står spørgsmålet tilbage om, hvorfor remitterne er på det højeste niveau nogensinde. Ser man på et land som Filippinerne, der sender mange migrantarbejdere til serviceindustrien, har der været et markant fald i remitter, som landet modtager. Derimod har asiatiske lande, der overvejende sender migrantarbejdere til produktionsindustrier, set en stigning. Det gælder foruden Nepal eksempelvis for Bangladesh og Pakistan. En mulig forklaring kan være, at mange nepalesiske migrantarbejdere, fx i Malaysia, er ansat i brancher, som producerer eller har omlagt produktionen til varer af kritisk betydning under pandemien. Brancher, såsom olieindustrien i Mellemøsten, som også har mange migrantarbejdere, er heller ikke så hårdt ramt som først antaget. En anden forklaring på udsvingene kan være, at en del af det bratte fald skyldtes, at migrantarbejderne afventede situationen – både i Nepal og dér, hvor de var – og at en del af de penge, der efterfølgende blev sendt hjem og skabte den store stigning i juni og juli, oprindeligt var planlagt at blive sendt hjem i april og maj. Hvis det er tilfældet, vil der måske stadig kunne ses et væsentligt fald i 2020, selvom det nok kan blive mindre end de første forudsigelser. Endvidere har den nepalesiske regerings aktuelle stop for tilladelser til arbejdsmigration udenfor landet ført til, at man i Nepal i øjeblikket ikke har denne indtjeningsmulighed. Med det relativt store antal tilbagevendte migranter vil der ske et væsentligt fald i remitter, medmindre denne situation hurtigt ændrer sig. Vi ved endnu ikke, om krisen vokser eller aftager i 2021, og det er alt for tidligt at konkludere noget. Det, vi med sikkerhed ved, er, at der fortsat er en forhøjet global usikkerhed, som stadig kan ramme både sårbare migrantarbejdere og deres familier hjemme i Nepal hårdt.

Jens Seeberg er professor MSO i antropologi ved Aarhus Universitet og har bl.a. ledet projektet 'Nepal on the move: Conflict, migration & stability'. Avash Piya har været tilknyttet samme projekt med særligt fokus på rekruttering af unge nepalesere til den britiske hær.

¹ Disse oplysninger fra Nepals nationalbank, Nepal Rastra Bank, er kun en del af det samlede billede for pengeoverførsler, idet migrantarbejdere også sender penge hjem gennem andre kanaler.

SÅDAN PÅVIRKER CORONA-KRISEN DE 17 VERDENSMÅL

Af Lasse Skytt

VERDENSMÅL 1 & 2: AFSKAF FATTIGDOM OG STOP SULT

”En langvarig finanskriser som følge af corona-krisen vil betyde tabt indkomst for millioner af mennesker. Flere vil blive skubbet ud i fattigdom, og de, der i forvejen er mest sårbare, vil blive hårdest ramt.”

Ifølge Steen Hildebrandt risikerer op mod 250 millioner mennesker desuden at ende i hungersnød.

Forhåbentlig vil hjælpepakker, borgerløn og koordineret nødhjælp hjælpe dem, der bliver hårdest ramt.

VERDENSMÅL 3: SUNDHED OG TRIVSEL

”For ældre og kronisk syge er corona-virus ekstra farlig, og et stort, pludseligt pres på sundhedsvæsenet kan tage fokus væk fra andre sygdomme. Mange, især ældre mennesker, mistrives og lever med angst og frygt for situationen.”

Ifølge Hildebrandt har sundhedsvæsenet dog vist en flot evne til at omstille sig.

”Sundhedsmedarbejdere mødes af klapsalver og respekt verden over.”

VERDENSMÅL 4: KVALITETSUDDANNELSE

Med lukkede skoler og onlineundervisning får mange unge mennesker ikke den kvalitetsuddannelse, som de var blevet stillet i udsigt. Omvendt har der ifølge Steen Hildebrandt også vist sig positive gevinster ved virtuelle møder, konferencer eller undervisningsforløb.

”Det kan spare rejsetid, reducere trafik og mindske CO₂-udledning.”

VERDENSMÅL 5: LIGESTILLING MELLE KØNNENE

”Kvinder udgør en større andel af sundheds- og plejesektoren og er dermed udsat for større risiko for at blive smittet med corona. På den positive side aftvinger det respekt, at rigtig mange kvinder er fremme i frontlinjen på hospitaler og plejehjem, hvor de yder en livsvigtig indsats.”

VERDENSMÅL 6: RENT VAND OG SANITET

”Afbudte forsyningskæder og mangel på vand kan mindske adgangen til ordentlige håndvaskfaciliteter og essentielle produkter som desinfektion, som kan forhindre smittespredning.”

VERDENSMÅL 7: BÆREDYGTIG ENERGI

Steen Hildebrandt vurderer, at vores energiforbrug vil undergå nogle ret kraftige forandringer.

”Sandsynligvis vil det i en periode blive reduceret på grund af mindre transport og færre aktiviteter. Omvendt vil de mange timer, vi bruger foran skærmene derhjemme, givetvis føre til øgede energimængder på den front.”

VERDENSMÅL 8: ANSTÆNDIGE JOBS OG ØKONOMISK VÆKST

I nogle brancher vil krisen føre til lavere indkomster, færre arbejdstimer og høj arbejdsløshed.

Ifølge Hildebrandt bliver vi nødt til at ændre den almindelige form for væksttænkning.

”Krisen minder os om, at vi ikke kan blive ved med at forbruge og vækste på den måde, vi har været vant til.”

VERDENSMÅL 9: INDUSTRI, INNOVATION OG INFRASTRUKTUR

Nød lærer nøgen kvinde at spinde, siger man.

Hildebrandt vurderer, at innovation vil blive et nøgleord – både i forhold til vaccine og medicin og også på andre områder, hvor gamle og nye behov vil stå i et klarere lys end før.

”Der sker altid en masse innovation under krige og kriser, og kan vi få god gavn af menneskets generelle opfindertrang.”

VERDENSMÅL 10: MINDRE ULIGHED

”Det er helt åbenlyst, at uligheden i verden vil forøges som følge af corona-krisen. Også i Europa opstår der uenighed mellem nord og syd om, hvordan man skal støtte hinanden. De, der har meget, må træde til med en hånd til dem, der vakler. Her kan hjælpepakker bidrage til at modificere de negative virkninger af krisen.”

VERDENSMÅL 11: BÆREDYGTIGE BYER OG LOKALSAMFUND

”Mennesker i fattige slumområder har større risiko for at blive smittet på grund af høj befolkningstæthed og dårlige sanitære forhold.”

Hildebrandt tilføjer, at byudvikling nu skal tænkes mere bæredygtigt.

Nogle opdager, at det er rart, når der ikke er larmende biler i byerne.

Ude på landet opdager andre, at de faktisk kan bo og arbejde derfra.

”De steder og måder, vi bor på, kan komme til at ændre sig fremover.”

VERDENSMÅL 12: ANSVARLIGT FORBRUG OG PRODUKTION

”Jeg vil tro, at forbrugere, producenter, distributører, detailhandlere og mange andre vil ændre deres vaner. Flere vil indse, at vi ikke kan blive ved med at kalkulere med så store vækstrater, som vi plejer, og vi kan ikke blive ved med at producere og transportere så ubæredygtigt, som det sker nu.”

VERDENSMÅL 13. KLIMAINDSATS

Ifølge Hildebrandt kan klimabevægelsen for en stund miste sit momentum, fordi vi ikke kan samles om sagen.

Men samtidig vil mange opdage, at en klode i lockdown tydeligvis sætter færre klimafodspor, idet vi producerer mindre og transporter os mindre.

”Jeg tror, vi vil tage den erkendelse med os videre, at hvis vi ændrer adfærd og gør noget ved sagen, så giver det faktisk en mærkbar effekt ganske hurtigt.”

VERDENSMÅL 14 & 15: LIVET I HAVET OG LIVET PÅ LAND

”Alt hænger sammen. Det er én af de læresætninger, vi får bekræf-

tet under corona-krisen. Alle de ændringer, der under krisen sker med hensyn til transport, CO₂-udledning og mange slags aktiviteter i verden, har mange afledte virkninger – herunder afledte virkninger på betingelserne for liv i havet og på naturens økosystemer samt den globale biodiversitet.

Jeg vurderer, at interessen for et begreb som ’planetary health’ vil intensiveres som konsekvens af den aktuelle sundhedskrise.

VERDENSMÅL 16: FRED, RETFÆRDIGHED OG STÆRKE INSTITUTIONER

”Når der er fattigdom og hungersnød, stiger risikoen også for konflikter mellem lande og/eller organisationer. Et eksempel er, at USA har sået tvivl om sin støtte til WHO. Også EU har fået kritik for ikke at respondere hurtigere og mere forenet.

Mange mennesker lider uretfærdigt under sådan en krise. Mange glemmes ude i verden, og i krisetider minder det os om, hvor altafgørende det er at stå samlet på globalt plan.”

VERDENSMÅL 17: PARTNERSKABER FOR HANDLING

”Corona-krisen kan sætte globaliseringen i bakgear, men den kan også være med til at styrke det internationale samarbejde inden for eksempelvis sundhed, blandt andet i den fælles jagt på en vaccine. Stort set alle de konsekvenser, der er af corona-krisen, handler om noget, der går på tværs. Hvis man forestiller sig, at man kan løse problemerne i siloer, så tager man fejl. Alt det her kræver samarbejde og partnerskaber.”

Lasse Skytt er journalist og skribent til Magasinet 360. Steen Hildebrandt er professor emeritus i organisations- og ledelsesteori på Institut for Marketing og Organisation, Aarhus Universitet. Artiklen bringes med tilladelse fra Magasinet 360.

*Mange steder i verden har coronakrisen gjort det sværere for børn og unge at få den nødvendige kvalitetsuddannelse på grund af smitterisikoen ved at mødes
Foto: Marco Fermariello/Science Photo Library/Ritzau Scanpix*

KAISER LIBRARY

Tekst og billeder: Jørgen Rendsvig

Ægte Nepal: parkering under trappen

Det officielle billede af den imponerende trappe til 1. sal

Kaiser Shumshere Jung Bahadur Rana

Mange kender og elsker Garden of Dreams – det lille grønne åndehul i Kathmandu, som man finder på hjørnet af Tridevi Marg (vejen langs det tidligere kongeslot ind mod Thamel) og Kantipath. Man betaler en lille entre, men til gengæld kan man lægge det crowdede og fortravlede byliv bag sig og træde ind i en tidslomme, der er fyldt med ro og hvile. Ud over grønne plæner, bænke og små pavilloner finder man også et serveringssted med mulighed for både en lille forfriskning og en lækker frokost. Haven afgrænses af godt og vel mandshøje mure ud mod de befærdede veje og afgrænses mod de andre sider af en høj hvid bygning.

Det er denne bygning, der er emnet for denne artikel. For Garden of Dreams var oprindeligt en del af haveanlægget omkring denne bygning, der er et over 100 år gammelt Rana-palads.

Rana'erne og Kaiser Shumshere Jung Bahadur Rana

Rana-dynastiet var vidt forgrenet. Kun få fra slægten nåede selv magtens øverste top i løbet af det århundrede fra 1840'erne og frem til 1951, hvor Rana'erne styrede Nepal. Ved siden af de få var der en del, der kunne håbe på – efter de rette dødsfald – selv at kunne nå til tops.

Rana-dynastiet blev grundlagt ved Jung Bahadur Ranas magtovertagelse i 1850 og gik i arv – i første omgang til hans brødre. Den yngste af disse, Dhir Shumshere Rana, var den sidste af brødrene, der kom til magten, og hans søn, Chandra Shumshere Rana (1863-1929), regerede fra 1901-1929. Han var måske den mest talentfulde af Rana-regenterne. Chandra Shumshere var far til Kaiser Shumshere Jung Bahadur

Trofæer og malerier pryder væggene

Anskaffelserne de senere år virker meget tilfældig

Storvildtjagterne blev behørigt dokumenteret

Mon personalet kan finde en bog, hvis nogen spørger efter den?

Rana (1892-1964). Men før Kaiser kunne komme i betragtning som landets leder, skulle to af Chandras brødre arve magten. De blev efterfulgt af Kaisers ældre bror, der overlevede Kaiser, så trods de fine aner, nåede Kaiser ikke helt op til magtens tinde.

Kaiser fik titel af feltmarskal, men det var ikke militær karriere, han blev kendt for. Som de andre Rana'er kunne han leve et afslappet liv i den absolutte overklasse, hvor han i fred og ro kunne dyrke sin formue og sine interesser – især bøgerne. Desuden var han storvildtsjæger og kender af både kunst og vin.

Kaiser Mahal

Paladset Kaiser Mahal blev bygget i 1895 af Chandra Shumshere, der rev et ældre palads ned og byggede dette større og mere imponerende palads til sin på det tidspunkt 3-årige søn. Omkring det neoklassicismiske palads anlagde han i 1920 et imponerende haveanlæg med balustrader, urner, søer med springvand, statuer og seks pavilloner – én for hver af Nepals årstider – i Edwardiansk stil. Paladset og haven overgik til staten i slutningen af 1960'erne, hvorefter al vedligeholdelse stoppede. Efter lang tids forfald blev en del af haven sat i stand med østrigsk hjælp og udgør nu Garden of Dreams.

Kaiser Library

I 1908 rejste Kaiser til England sammen med sin far, og det var her, i Englands museums- og biblioteksvæsen, at han fandt inspiration til at starte en bogsamling. Den udviklede sig i årenes løb til et stort bibliotek med både orientalske og vestlige bøger. Faktisk var

biblioteket så stort, at det i en periode har været Asiens største private bibliotek.

Som privat bibliotek var der ikke offentlig adgang til biblioteket, men såvel familien som forskere fra ind- og udland fik adgang. Hvis man bad om lov hos Kaiser, kunne man få lov at låne bøgerne, men Kaiser Shumsheres yngste søn, Lok Bhakta Rana, fortæller, at hans far hadede, når bøgerne ikke blev returneret til tiden. Han var således bogsamler om en hals og udbyggede samlingen af sjældne gamle bøger, manuskripter, fotos, kort samt forskellige rariteter gennem hele sit liv. Samlingen kom op på 50-60.000 bøger, manuskripter mv.

Efter Kaisers død i 1964 overgik biblioteket, omfattende både hus, samlingen og grunden på 17.000 m², til staten. Siden 1969 har der været offentlig adgang til Kaiser Library.

Om biblioteket hedder det i en bog fra 2005, at det er udsultet for midler og mangler omsorg i en grad, så det har akut behov for vedligeholdelse. Mange af de sjældne bøger i samlingen er gået tabt, så det er sørgeligt frarøvet til tidligere værdi.

Biblioteket regnes alligevel som et af landets bedste inden for især historie og arkæologisk litteratur.

Besøg på biblioteket i 2014

I sommeren 2014 kunne jeg ikke styre min nysgerrighed længere.

Jordskælvet gav store revner i Kaiser Mahal, der fik en 'yellow sticker'

Bygningskader set fra Garden of Dreams

En del af biblioteket er flyttet udendørs

Det store trapperum efter jordskælvet

Hvad var det for en kejser? Og hvad var det for et bibliotek, der lå på dette fine gadehjørne? Jeg gik derfor nærmere og så, at jeg uden særlig tilladelse kunne besøge biblioteket. Fra en sideindgang til underetagen kom man ind til receptionen, hvor man kunne lægge sin motorcykelhjelme, og hvor især unge mennesker sad og læste avis eller arbejdede med deres laptops. Længere fremme, forbi flere lokaler med reoler, førte en fornem trappe en etage op. Under trappen var der parkeret en motorcykel og en almindelig cykel. Personalets? Oven på reolen stod en udstoppet rød panda, der lignede en ræv.

På første sal var der flere stålreoler og stålskabe.

Helheden virkede mistrøst. Vinduerne var ikke pudsede, så man kunne dårligt se igennem dem. Der var generelt snavset, og bygningen trængte til vedligeholdelse.

Opstillingen af bøgerne MÅ jo være sket efter et eller andet princip, men det var svært at gennemskue. Og hvad var det, man anskaffede? Stieg Larssons bøger, guidebøger til bl.a. Japan og New Zealand samt computerlitteratur. Alle bøger var dog nydeligt mærket, og der var en database over bibliotekets bøger, så man kunne genfinde dem. Men gjalt det mon også dem, der lå i store stakke på et bord?

Biblioteket rummede også mange fotografier – især mange af trofæerne fra storvildtjagter. Der var også en del kort. Endelig var der en samling af manuskripter, der med tysk hjælp var blevet skannet ind.

Selv om 95% af bøgerne angiveligt var på engelsk, var det dog vanskeligt at orientere sig på egen hånd, når man ikke kan læse nepali.

Kaiser Library efter jordskælvet

I oktober 2015 besøgte jeg Kaiser Library igen. Huset var medtaget af jordskælvet. Der var store revner i murværket og nedbrudte partier. Bygningen var vurderet som skadet i sådan en grad, at den ikke måtte anvendes som arbejdsplads. Ved vurderingen efter jordskælvet betød grøn markering uskadet, mens rød angav, at en bygning skulle rives ned. Kaiser Mahal havde fået en gul markering. Huset skulle altså gennemgå en større reparation, før det måtte benyttes som arbejdsplads igen.

”I stedet for at spørge om, hvad der er blevet skadet under jordskælvet, vil det være rimeligere at spørge om, hvad der er tilbage”, udtalte chefbibliotekaren Dashrath Mishra med beklagelse til República, der besøgte biblioteket i november 2015. Blandt det, der var tilbage, var over 1000 malerier af Rana-portrætter og fotografier i fornemme rammer. De blev taget ned og bragt i sikkerhed. Bøgerne var lagt i sække – tusinder af sække – og samlet i stueetagen. Det er mildest talt ikke den ideelle opbevaring af bøgerne, hvoraf en del er over 100 år gamle, men man vurderede, at det var vigtigere at få dem ud fra støv og murbrokker.

Samtidig blev avislæsesalen flyttet ud i haven under ophængte presenninger. Teknisk set var biblioteket åbent, men antallet af besøgende var faldet fra 300 til ca. 30 dagligt. Men med bøgerne i sække var der unægtelig også væsentligt mindre at komme efter. En del bøger er forsvundet i tidens løb, og nogle er nok også blevet borte under nedpakningen efter jordskælvet. Nu vurderes samlingen at udgøre 28.000 bind.

Renovering og jordskælvsikring af Kaiser Mahal

Udbedring af jordskælvsikkerheden på Kaiser Mahal er National Reconstruction Authority's opgave. Der er den 29. november 2019 indgået en kontrakt om opgaven. ZCGI-Khani Joint Venture skal løse opgaven, der også omfatter en fremadrettet jordskælvsikring af bygningen. Kontraktsummen er på 672 mio. NRP, og færdiggørelsestidspunktet er fastsat til december 2021.

Arbejdet var i fuld gang, da K.P. Oli besøgte Kaiser Library og reparationsarbejdet den 25. februar 2020. Det vides ikke, i hvilken udstrækning coronasituationen kommer til at forsinke arbejdet, men der er alt mulig grund til at tro, at tidsplanen ikke vil holde. Det er dog en rigtig god ting, at arbejdet er kommet i gang.

Kilder:

The Ranas of Nepal af Prabharkan SJB Rana, Pashupati SJB Rana og Gautam SJB Rana, New Delhi 2003.
www.klib.gov.np m.fl.

Jørgen Rendsvig er næstformand i Dansk-Nepalesisk Selskab

Bøgerne er pakket i plastiksække
Foto: Pratik Rayamajhi, República

Statsminister KP Sharma Oli besøgte Keshar Mahal
Foto: NRA

NYHED: VANDRETUR VED KØBENHAVN – FRA LYNGBY TIL BALLERUP

Tekst og billeder: Jørgen Rendsvig

Det var med en smule nervøsitet, at vi mødte op på Ulrikkenborg Plads søndag den 30. august. Var der overhovedet interesse for en vandretur i København? Bekymringen var unødvendig. 10 friske medlemmer var samlet, da vi drog af sted under Eriks og Kirstens kyndige ledelse. De havde prøvegået turen. Flere gange endda, for der var kommet en del regn de foregående dage. Der skulle derfor tages stilling til, om vi skulle gå ad den tørre eller den smukke rute. Vi valgte den smukke gennem Lyngby Åmose. Enkelte steder skulle vi balancere lidt for at holde fødderne tørre, men det meste gik helt uden problemer.

Turen gik, som den slags gerne går: man snakker lidt med den ene, så veksler rækkefølgen, og man får en sludder med den anden. En god startreplik, der altid kan bruges, er "hvornår var du i Nepal sidst?" Undervejs er der fin lejlighed til at lære alle de andre bedre at kende.

Efter ca. 5 km langs Lyngby Sø og Mølleåen kom vi til Frederiksdal, hvor vi slog os ned i 'Den gamle have'. Her kom den medbragte

mad frem, som blev nydt i det gode vejr. Dog i konkurrence med et stigende antal hvepse, der summede omkring maden og de indkøbte drikkevarer.

Herfra gik vi videre til Bagsværd Sø og gennem Hareskoven, hvor vi fik en lille, let byge, før vi nåede frem til Restaurant Skovlyst. Her blev der bl.a. lejlighed til at udveksle synspunkter på de mange forskellige sorter af stedets egen øl, som vi kunne vælge imellem.

Her delte gruppen sig. Halvdelen sagde 'tak for i dag' og gik til Hareskov Station, mens den anden halvdel holdt fanen højt og fortsatte gennem Jonstrup Vang til turens endestation i Ballerup.

Her sagde vi tak til Erik og Kirsten Wirring for en herlig tur - og på forhåbentlig gensyn ved en senere tur.

Tak for i dag efter ca. 15 km

Frokost i 'Den gamle have'

Vi nærmer os Skovlyst

Nu 2 butikker i Helsingør

Petersen Sølv - Helsingørs måske hyggeligste smykkebutik

Med inspiration fra vores mange rejser i Nepal, landets farver, lyset og vores interesse for yoga og den 18.000 år gamle tibetanske Bön-buddhisme og Dzogchen-lære, hvor Daka & Dakini beskrives som himmeldansere, guider i den spirituelle praksis, har vi lavet denne smykkeserie.

For enden af malakæden, med de 108 nøje udvalgte ædel- og halvædelsten, har vi sat et Guru-vedhæng (Guru: vejleder), som er fremstillet i sølv, designet af os. Smykkerne er håndfremstillet, udbanket og graveret, udført efter ældgammel tradition på et simpelt sølvmedeværksted i Kathmandu.

petersen
URE-SMYKKER

petersen
SØLV

FRA ESKELUND TIL SCT. CLEMENS – EFTERÅRSVANDRETUR VED AARHUS Å

Aarhus er med sine grønne kiler mod bymidten en fantastisk by. Vi har tidligere vandret fra syd og nået til Filtenborg Plads uden at forlade det grønne.

Vi har også vandret fra nord og har nået Østbanegården, mens vi stadig havde træer omkring os.

Sidste efterår var vi på vandring i Aarhus Ø. Der var ikke mange træer på denne tur, men det skal nok komme, når den nye bydel er færdigbygget.

I år skulle vi så indtage Aarhus fra vest

Vejrudsigten havde lovet os regn hele dagen. Alligevel dukkede 12 medlemmer op på parkeringspladsen ved Genbrugsstationen Eskelund, og vi slap med en moderat byge på en halv times tid. Mange cyklende, gående, løbende og kanosejlende nød den smukke augustsøndag langs Aarhus Å sammen med os. Endda en flok græssende Gallowaykvæg, der fulgte os et stykke langs Brandstien, mindre end én km fra centrum. "Vi ved en lille bregne, vi siger ikke mer'....." - en af deltagerne kunne udpege stedet, hvor den lille, sjældne 'Rundfinnede Radeløv' gror.

Efter syv km nåede vi Thorvaldsensgade. Her besluttede vi at forlade Aarhus Å og vende snuden mod vest igen. Vi var blevet sultne og slog os ned for at spise vores mad ved Folkestedet, måske bedre kendt som Hammelbanegården. Derfra kunne vi dufte kaffe ovre på Godsbanen, og det kunne vi ikke stå for. Efter en dejlig kop kaffe på en nyåbnet café, Plantecaféen, gik turen gennem et forunderligt område bag Godsbanen, som næsten ingen af os kendte - en by af containere med kreative værksteder, caféer og små spisesteder. Det eneste styrende for byplanlægningen her syntes at være det gamle banelegeme med grusstier mellem skinnerne ☐. Der er netop givet tilladelse til, at området, der hedder 'Institut for (X)', må eksistere i endnu 10 år.

Ved Ringgadebroen sluttede herligheden, og herfra fulgte vi cykelstien gennem endnu et grønt område, til vi pludselig igen stod på parkeringspladsen ved Eskelunden.

Tak til Preben, Karen og Irene for tilrettelægningen af denne dejlige søndag, til Peter for at vise os den gemte by bag Godsbanen og til jer 12 af selskabets medlemmer, der valgte at trods vejruksigten og sammen udforske Aarhus' vestlige grønne kile.

NEPAL NETVÆRK 2020

I sidste nummer fortalte vi om tiltag til etableringen af et 'Nepal Netværk', hvor repræsentanter for (små) danske NGO'er, der arbejder i Nepal, skulle mødes. Formålet var videndeling og undersøgelse af, hvordan man kan støtte hinanden. Mødet skulle finde sted midt i september. Men ak, også dette arrangement måtte aflyses pga. corona, der i eftersommeren havde en opblomstring i Aarhusområdet, hvor mødet skulle finde sted.

Nu er der i stedet reserveret lokaler til 'Nepal Netværk 2021'. Tidspunkt: fredag 10. - søndag 12. september 2021. Kontaktperson er Lone Petersen, lone@nepal.dk.

LAMA NAWANG TENZIN ZANGBU

Lama Nawang Tenzin Zangbu fra Tengboche klosteret døde den 9. oktober 2020 i en alder af 86 år. Lama Zangbu blev født i Namche Bazar i 1935 på den selvsamme dag som Tibets åndelige leder, den 14. Dalai Lama. Zangbu var anerkendt som Tulku og reinkarnation af munken Lama Gulu, der grundlagde Tengboche klosteret i 1916. Lama Zangbu tilhørte Nyingmapa-skolen – den ældste af de fire skoler i tibetansk buddhisme (gelugpa, som Dalai Lama tilhører, er en anden). I mange år levede Lama Zangbu i klosteret Rungbuk på den nordlige side af Mount Everest i Tibet, før han i 1956 vendte tilbage til Tengboche klosteret i Nepal.

Udover sine spirituelle evner og viden var Lama Zangbu også internationalt anerkendt for sit store engagement for bevarelse af kulturelle værdier og miljøet i Sagarmatha National Park omkring Mount Everest.

Ved den endelige begravelsesceremoni, der vil blive gennemført på den 49. dag efter dødsdagen, forventes tusinder af sherpaer at deltage.

GUDERNES VREDE

I Nepal har flere religiøse ledere kritiseret regeringen for at nedtone religiøse festivaler og gamle ritualer pga. COVID-19-smittefare. De religiøse ledere advarer mod, at guderne kan blive oprørte og bringe en katastrofe over Nepal. Hvis guderne bliver gale, kan det blive meget værre end COVID-19, advarer præsten Kapil Bajracharya.

Kapil er hovedpræst og ansvarlig for det årlige vognoptog ved festivalen Rato Machhindranath Jatra til ære for guden for landbrug. Hans familie har i århundreder stået for optøget, og han er ked af, at det er i hans periode, at gudens vogn ikke må køre. Dette er aldrig sket før, ikke siden traditionen blev indført i 600-tallet. Siden marts har mange templer været lukket og større offentlige forsamlinger forbudt.

BBC 2.10.2020

NEPALESISKE JERNBANER

Der er gang i jernbanebyggeriet i Nepal. Planen er at bygge en East-West Railway, der flere steder bliver forbundet til det indiske jernbanelinje. 1000 km jernbane – samt en lang række broer – til 3 mia NRP. Der er selvfølgelig en række af de sædvanlige diskussioner: Bliver der givet rimelige erstatninger til jordejerne? Er det ok at give tilladelse til at fælde de træer, der står, hvor jernbanen skal gå? Og så har vi nok også både forsinkelser og korruption til gode.

Der er dog ingen tvivl om, at det vil være en kæmpe gevinst for landet, hvis både gods- og persontransport kan flyttes fra de overfyldte landeveje til jernbanerne. Og de tog, der allerede er i testkørsel nær Janakpur, er af en helt anden kvalitet, end da der sidst kørte tog i Nepal.

Nepali Times 18.9.2020

47 16 12 20

www.kiplingtravel.dk

KIPLING
TRAVEL

DAL BHAT-KOMSAMMEN 2020 I AARHUS

Af Lone Petersen

Billeder: Børge Helmer, Ronisha Shrestha og Lone Petersen

Trods tidens mange coronabespænd lykkedes det lørdag 19. september 2020 at gennemføre årets dal bhat-arrangement i Aarhus. Og det blev en meget vellykket dag.

Sujit og Surya spille op til dans

Surya og Sujit forbereder velkomstsnaek

Fra quizen

Newari velkomstsnaek

De seneste fire år har Dansk-Nepalesisk Selskab afholdt dal bhat-arrangementer i Aarhus. Det første år med udelukkende dansk deltagelse, men allerede i 2018 fik vi givet arrangementet et kvalitetsløft. Vi fik nemlig hjælp i køkkenet fra familierne Dahal og Tim-sina fra Silkeborg. I 2019 havde rygten om den gode mad og den gode stemning spredt sig blandt selskabets nepalesiske medlemmer. Vi kunne nemlig det år byde flere nepalesiske gæster velkommen. I januar 2020 mødtes fem nepalesere og fem danskere for at planlægge dette års dal bhat-arrangement, og dermed fik arrangementet endnu et kvalitetsløft.

Lørdag 19. september lå der en tæt tåge over Østjylland, men en time før gæsterne skulle komme, brød solen igennem. Fristedet, der ligger lige ned til Skæring Strand, lå pludselig badet i det yndigste, coronavenlige vejr, og vi besluttede at flytte alle aktiviteter udendørs.

Som velkomst serverede tre af festudvalgets medlemmer fra Kathmandu og Bhaktapur nepalesisk te og en flot newarisnaek. Vi danskere fik selvfølgelig forklaret symbolikken bag både det halve, stegte æg, den tørrede fisk og de andre spændende ting på tallerkenen. Med Aarhusbugten som kulisse gav Sujit Shrestha og Surya Prajapati en flot koncert med traditionel festivalmusik fra Bhaktapur.

Mens Preben Langballe tog vores gæster med en tur i Minde-lunden, gik festudvalget i køkkenet for at færdiggøre middagen. Præcis kl. 18 (det er slut med 'nepali time') kunne Jyoti Sharma præsentere menuen: dal bhat, lamme- og vegetariske tarkaarier, salat og en lækker aचार med tørrede, grønne ærter og kinaradiser.

Gæsterne hyggede sig gevaldigt over maden, men da solen gik ned over Fristedet, blev det alligevel så køligt, at vi måtte rykke indendørs og nyde kaffen og Irene Pilgaards hjemmebagte småkager dér. Ronisha Shrestha og undertegnede havde lavet aftenens quiz. Fire hold dystede om at vinde. Spørgsmålene var ikke nemme, og to af holdene måtte have et ekstra spørgsmål, før det vindende hold kunne udpeges.

Som forudset fik vi en håndfuld afbud på grund af COVID-19 situationen, der netop i disse uger spidsede til, men 21 nepalesere og danskere havde nogle skønne timer sammen.

PS. Reservér allerede nu lørdag 28. august 2021 til næste års dal bhat-komsammen.

POLITIET OVERHOLDER AFSTANDSKRAVENE

Coronakrisen stiller krav til alle – også til politiet. Hvordan undgår man smitterisiko ved anholdelser? Det måtte det nepalesiske politi finde et svar på, da betjentene ikke ønskede at komme tæt på de anholdte. Det viste sig, at politiet for en årrække siden havde anskaffet 'ikke-voldeligt fastholdelsesudstyr', som en nu pensioneret politichef havde set i Kina. Udstyret havde aldrig været brugt, men blev nu fundet frem. Kombinationen af stangen på tre meter og en låsemekanisme gør udstyret perfekt til at pacificere urolige elementer.

Nepali Times 29.4.2020

Foto Manish Poudel, Nepali Times

KULMAN GHISING

Midt i september udløb Kulman Ghising's åremålsansættelse som direktør for det nationale el-forsyningselskab, NEA. Ansættelsen kunne være forlænget, men det valgte regeringen ikke at gøre. Havde Ghising da ikke levet op til forventningerne? På sine fire år havde han afskaffet load-shedding, vendt NEA fra et underskuds- til et overskudsforetagende og bragt Nepal tæt på at være selvforsynende med el. Han havde lagt planer for at kabellægge elledningerne (læs: afskaffe fuglerederne), for at gå over til digital fjernaflæsning af elmålerne, for at udbrede elforsyningen ud til de 20% af befolkningen, der i dag ikke har adgang til el.

Kul Man Ghising

Det er vel ikke grunden til, at man ikke kunne bruge ham. Man fristes til at tro, at problemet var, at han havde skredet konsekvent ind over for korrupsion i NEA. Sådant en mand kan man ikke have til at sidde på en lederpost.

I stedet er en souschef, Lekhnath Koirala, udnævnt til fungerende direktør for NEA. Der har været protester på de sociale medier, men de synes ikke at have haft nogen effekt.

The Himalayan Times 16.9.2020

RANI POKHARI

Denne kunstige sø – egentlig dronningens sø – på 180 gange 140 meter blev etableret i 1670 af den daværende Malla-konge. Balg-opaleshwar-templet i midten af søen er viet til en Shiva-inkarnation, Matrikeshwar Mahadev. Templet og omgivelserne blev skadet under jordskælvet i 2015, og genopbygningsprocessen har været præget af voldsomme diskussioner. I starten ville man benytte moderne byggematerialer til genopbygningen, men protester fra grupper, der vægter det traditionelle håndværk, medførte, at arbejdet først blev sat i stå i lang tid. Siden bøjede myndighederne sig og accepterede at anvende traditionelle materialer, byggemetoder og udformning.

Rani Pokhari-templet får toppen sat på plads. Foto Elite Joshi, TKP

For et par måneder siden blev søen, som den skulle, fyldt op med vand fra Melamchi-floden. Det bliver suppleret med helligt vand fra alle Nepals 77 distrikter. Den 30. september blev templets forgyldte top – Gajur – sat på plads ved en ceremoni. Endelig blev hele komplekset officielt indviet den 21. oktober af præsident Bhandari.

MYG OG FLUER

I Lo Mantang – hovedbyen i Upper Mustang – har myg og fluer været en ukendt plage. Var det de 3.800 m.o.h., der var for meget for insekterne, eller var klimaet for barsk? I år er de kommet til byen. Sidste år nåede de Jomsom i Lower Mustang. Samtidig er også fugle, bl.a. duer, dukket op for første gang. Én forklaring, der – sammen med klimaforandringerne – virker sandsynlig, er, at den nyetablerede vejforbindelse, der skal føre gennem Mustang til Kina, har gjort, at der nu er langt flere, der kommer til byen. Bilerne kan have slæbt insekter og meget andet med.

República 9.9.2020

VINTER I DET FRI

KÆMPE UDVALG AF BÆREDYGTIGE JULEGAVER TIL FRILUFTSLIV

FRILUFTSLAND

Besøg os i København, Field's, Lyngby, Roskilde, Odense, Kolding, Aarhus, Randers og Aalborg eller på friluftsland.dk

GODT USTYR - BEDRE OPLEVELSER

SAFEPAD™

- det genanvendelige menstruationsbind, der giver nepalesiske kvinder selvtilid
- produceres nu også i Nepal

Af Trine Angeline Sig, Real Relief Danmark og Flemming Topsøe, BelhiGruppen Nepal

Projektet i et glimt

Safepadproduktionen i Nepal er baseret på en aftale mellem SEIT Nepal, Real Relief Danmark og BelhiGruppen Nepal (BGN). Som et resultat heraf vil nepalesiske skolepiger og kvinder drage fordel af, at Safepad, det unikke genanvendelige menstruationsbind fra Real Relief, nu også er tilgængeligt i Nepal.

Formel struktur og nøglepersonerne bag

Som en del af aftalen er virksomheden Safepad Nepal Pvt. Ltd. i Dhanusha blevet registreret, og Safepad Production Centre i landsbyen Belhi, nær Janakpur, er blevet oprettet. Centret producerer Safepad under licens fra Real Relief. Derudover vil centret fortsætte med menstruationshygiejne- og bevidsthedskampagner i samarbejde med en sundhedsklinik i Belhi, der drives af SEIT. Amit Kumar Shah, formand for SEIT, og Guru Prashant fra sundhedsklinikken i Belhi, er overordnet ansvarlige for Safepadprojektet i Nepal. Ansvar for den daglige drift af centret og markedsføring er betroet Priyanka Thakur og Kavita Shah. Tilsyn og anden hjælp vil blive ydet af Trine Angeline Sig, administrerende direktør i Real Relief og den ansvarlige opfinder og udvikler af Safepad. Flemming Topsøe, formand for BGN, har deltaget i planlægningen og sikret finansiering af opstarten.

Produktet

Safepad er et yderst effektivt, genanvendeligt menstruationsbind med permanent antimikrobiel effekt, hvilket betyder at Safepad reducerer mængden af svampe og bakterier under brug. Denne effekt bevares efter vask, også ved vask med forurennet vand. Med en levetid på mindst to år reducerer Safepad miljøpåvirkningen betydeligt i forhold til brug af engangsbind.

Arbejde på produktionscentret

Efter et jobinterview og en eventuel uddannelsesperiode tilbydes nepalesiske kvinder et sy- og emballagejob i produktionscentret. Et job i centret giver dem en regelmæssig indkomst og – ved at bidrage til landsbyens udvikling – et øget selvværd. Produktionscentret tilbyder de ansatte et sundt og socialt attraktivt arbejdsmiljø. Det inkluderer hjælp og vejledning under graviditet eller sygdom samt andre fordele.

Baggrund og begrundelse

De største barrierer mod en sund menstruationspraksis er manglende opmærksomhed og manglende finansiering. At oprette en bæredygtig forsyningskæde, udvikle menstruationshygiejniske kvalitetsprodukter og at distribuere ordentlig uddannelsesinformation

er nøglen til at overvinde disse barrierer. I den sammenhæng er Real Relief brochuren "My First Period", der forklarer, hvad menstruation handler om og giver råd og vejledning, oversat til nepalesisk for nepalesiske piger, der har deres første menstruation. Supplerende undervisningsmateriale på nepalesisk er tilgængeligt for undervisere overalt i Nepal.

I betragtning af de mange kulturelle og personlige udfordringer, kvinder og unge piger står overfor, er det tydeligt, at en sund menstruationshygiejnisk praksis ikke kun er et spørgsmål om hygiejne, men også et vigtigt skridt i retning af at beskytte kvinders og pigers værdighed og kropslige integritet. Produktionscentret og organisationerne bag Safepad er derfor forpligtede til at sætte menstruations sundhed højere på dagsordenen i Nepal. Safepadprojektet i Nepal vil bidrage til at højne nepalesiske kvinders og skolepigens levestandard og til at kræve deres civile, kulturelle, økonomiske og sociale rettigheder og give dem nyt håb og styrke. Kort sagt bidrager projektet til at styrke og ligestille nepalesiske kvinder og skabe en langsigtet økonomisk vækst og samfundsudvikling.

Det bredere perspektiv

Aktiviteterne vil med landsomfattende markedsføring og kommercialisering – ikke kun rettet mod Safepad produktion – blive kendt i et større omfang. Det er et mål med projektet, at det skal ses som et eksempel til efterfølgelse, der har ønskelige afledte effekter i forhold til at afhjælpe fattigdom i landet.

Om Real Relief Denmark

Ved at stille innovative og livsforbedrende produkter og vores ekspertise til rådighed for regeringer, nødhjælpsorganisationer, NGO'er, trosbaserede organisationer og donorer i den private sektor, er vi fast besluttet på at gøre en reel forskel for mennesker i nød.

Vi vil forny teknologier og gentænke distributionsmetoder og effektivt bruge disse til at opbygge bæredygtige kapaciteter på nødhjælpsmarkedet.

Flere oplysninger om Real Relief og Safepad™ fås på: www.realreliefway.com eller ved at kontakte: Real Reliefs administrerende direktør, Trine Angeline Sig, på email: ts@realreliefway.com eller telefon: +45 2826 2600
www.facebook.com/realreliefway
www.twitter.com/realreliefway
www.youtube.com/c/realreliefway
www.instagram.com/realreliefway
<https://www.facebook.com/Safepad-Nepal-1760005000777515/>

Om SEIT Nepal

Social Eco Innovative Trust er en ikke-profit, ikke-statslig og social udviklingsorganisation, der i landlige, behovsbaserede samfund arbejder med at løfte samfundsøkonomien for befolkningen og forvalte naturressourcerne korrekt. Organisationen har siden 2012 arbejdet inden for landbrug, sundhed, uddannelse, drikkevand og med at styrke kvinder og unge.

SEIT Nepal mener, at Safepadprojektet i Nepal vil spille en effektiv rolle i at forbedre menstruationshygiejnen hos den generelle befolkning i Nepal.

<http://seitnepal.org.np/introduction>

<https://www.facebook.com/SEITNepalOfficial>

SEIT Nepals formand er Amit Kumar Shah (Tel.: +977 9851187051)

BGN, BelhiGruppen Nepal (www.bgnepal.dk), er en dansk NGO, der arbejder i området omkring landsbyen Belhi, tæt på Janakpur, i Dhanusha Distrikt, Provins 2. Belhi og de omkringliggende landsbyer har ca. 10.000 indbyggere. De fleste af BGN's medarbejdere er pensionister, der arbejder som frivillige og bruger deres professionelle og personlige ressourcer til at være med til at udvikle området. Det tætte samarbejde med SEIT er afgørende.

Den overordnede strategi, der koordineres gennem samarbejdet mellem BGN og SEIT, udtrykkes i begrebet BIRD (Belhi Integrated Rural Development). Ideen er, at der kun kan ske fremskridt ved på samme tid at gøre en indsats inden for alle aspekter af udviklingsprocessen.

Flere oplysninger om BGN kan findes på: www.bgnepal.dk

Flemming Topsøe er formand for BelhiGruppen Nepal. Tel:- +45 21332508, email: flemming@topsoefamily.dk

Salpapasset
Knud West Hansen

Disse arrangementer er planlagt for foråret 2021. Vi håber, at det vil være muligt, i henhold til myndighedernes retningslinjer, at gennemføre dem alle. Særlige vilkår, herunder om evt. krav om tilmelding, vil fremgå af hjemmesiden og den mail, der udsendes om arrangementerne til medlemmer og andre på mailinglisten.

AALBORG

Mødet afholdes i Aalborg Bibliotekerne,
Rendsburggade 2, 9100 Aalborg

Torsdag den 11. marts 2021, kl. 19.30

De døvblinde på karavane i Dolpo

Asger og Karsten Juul, blind og døv

AARHUS

Møderne afholdes i DOKK1, Hack Kampmanns Plads 2,
8000 Aarhus C, hvis ikke andet er nævnt

Torsdag den 28. januar 2021, kl. 19.00

Opfattelser og ritualer omkring liv og død i Nepal

Gitte Poulsen, religionshistoriker

Onsdag den 3. marts 2021, kl. 19.00

The Hippie Trail – hippierne og Nepal

Erik Pontoppidan, forfatter og eventyrer

Torsdag den 8. april 2021, kl. 19.00

Kvindesundhed i Himalaya

Maj Jensby, jordemoder

Torsdag den 22. april 2021

Kl. 16.30 **Rundvisning på DOKK1**

Kl. 18.00 **Spisning**

Kl. 19.00 **Helle Shrestha, fhv. vicekonsul og Jan Møller Hansen, fhv. souschef ved ambassaden i Kathmandu fortæller om livet som dansker i Nepal**

Kl. 20.00 **Generalforsamling**

Søndag den 9. maj 2021, kl. 10.30

Ad Panoramaruten til Bramslev Bakker

Mødested: P-pladsen ved Hobro Lystbådehavn,
Nedre Strandvej 75, 9500 Hobro

ODENSE

Mødet afholdes i Bolbro Brugerhus,
Stadionvej 50, Indgang L, 5200 Odense V

Torsdag den 4. marts 2021, kl. 19.30

De døvblinde på karavane i Dolpo

Asger og Karsten Juul, blind og døv

KØBENHAVN

Møderne afholdes i Kulturstation Vanløse,

Frode Jakobsens Plads 4, 1., 2720 Vanløse, hvis ikke andet er nævnt

Torsdag den 14. januar 2021, kl. 19.30

Traditionel tantra, yoga og Kathmandualens mysterier

Bjarne Wernicke-Olesen, fellow ved Oxford Centre for Hindu Studies

Torsdag den 25. februar 2021, kl. 19.30

De døvblinde på karavane i Dolpo

Asger og Karsten Juul, blind og døv

Torsdag den 15. april 2021 kl. 19.30

Kvindesundhed i Himalaya

Maj Jensby, jordemoder

Søndag den 9. maj 2021, kl. 10.00

Vandretur langs Mølleåen fra Lyngby til Rådvad og Strandmøllen

Mødested: Lyngby Stations perrontunnel ved Ulrikkenborg Plads